

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A gyógyszerészet államosítása.

Budapest, július 20.

(Sz. I.) A mai kormányról minden elfogulatlan ismerője fölteheti, hogy amennyiben pénzügyi nehézségekbe most nem ütközik, a gyógyszerészetnek államosításáról komolyan fog gondolkodni. A gyógyszerészetet, mint közegészségügyi intézményt, eddig egy állam sem sajátította ki, s ha már nekünk kellene e téren uttörőknek lennünk, mindenestre oly szakértelemmel kell keresztülvinni, hogy ne csak mintául szolgáljon más államoknak, hanem be is illeszkedjék abba a keretbe, amelyet a közigazgatás egyszerűsítésével akarunk megteremteni. S erre most van a legjobb alkalom, mert a jelenlegi kormány a megoldásra nézve olyan garancia, aminővel nem mindenkoron rendelkezünk. A jelenlegi rendszer tarthatatlanságát nem szükség vázolni, mert az 1876: XIV. t.-c. életbeléptetése óta folytonos az elégtelenség, másrészt pedig az adományozott (nem az átruházott) jogokkal való visszaélés, a folytonos adás-vételi harc, a gyógyszeráraknak magasán tartott árai megközelíthetlenné teszik az önállóságot olyanoknak, akik csekély tőkével rendelkeznek.

A gyógyszerárak reál- és személyes jogai elválasztották egymástól nemcsak az egyéneket, hanem megkülönböztették vagyoni helyzet nézve a családokat is, a személyes jogoknál a vagyonnal szabadon minden esetben a család nem rendelkezhetett, szóval, a személyes jogoknál a magánaton való értékesítés belügyminiszteri jóváhagyáshoz kötöttet.

Igaz, el kell ismernünk azt is, hogy a személyes jog az engedélyezett személyéhez volt kötve s csak elhalálozás esetén lépett az

államnak joga előtérbe; a jelenlegi belügyminiszterről pedig azt is el kell ismernünk, hogy ezeket a megszünt jogokat, amelyek csak hasznélvezetet biztosítottak az özvegynek és árváknak, igen lovagias uton oldotta meg, amennyiben az adott esetekben az átruházás ellen akadályokat nem gördített. Azonban az életben a személyes jog is magánvagyonnak vétettet, melylyel, mint tőkebefektetéssel járó ingósággal, a jogosult szabadon rendelkezhetett. A két jog rendezése a legsürgősebb feladat.

Államosítás esetén mindkét jog úgy a reál-, valamint a személyes jogosítvány bizonyos meghatározott értékei az állam által megváltandók s mint szerződő felek, kötelezik magukat: az állam a kártalanításra, viszont a gyógyszerártulajdonos arra, hogy bizonyos rangfokozat mellett a gyógyszerárt az államnak tovább kezeli, — természetesen nyugdíj-jogosultság mellett — ugyszólván, mint az államnak rendes hivatalnokai.

A megváltási értékeknel mindenestre irányadónak kell lenni a gyógyszerárt forgalmának, az előbbeni vételárnak, a segédszemélyzet létszámának, az évi adónak, a házbér nagyságának stb. Legnagyobb figyelmet érdemel mindenestre az, hogy az esetleges terhektől a tulajdonosok legelső sorban megszabadíttassanak, illetve az állam részéről kifizetessenek s a hátralékos vételár nekik fizetéseikkel egyetemben törlesztessék.

Vegyünk például egy 80.000 koronával megváltott személyjogu gyógyszerárt, amelynek évi forgalma 28.000 koronára rug. Ez a forgalom az államnak megváltás esetén minden kiadáson kívül évente tisztán 40%-ot jövedelmez s így itt már 5600 korona tőkével szabadon rendelkezik az állam és fordíthatja

tetszése szerint olyan törlesztésre, hogy a megváltás mielőbb kész legyen.

Ezt a tiszta jövedelmet egészben meg sem lehetne a gyógyszerárt törlesztésére fordítani, mert bizonyos hányadát a 40 éven felüli gyógyszerészek nyugdíjintézményére is kell szánni, amennyiben ezt az intézményt is meg kell az államosítással teremteni.

A titkos szerek behozatala, gyártása, hirdetése szigorúan be volna akkor tiltandó, mert szükséges, hogy az állam polgárait a helyes orvosi gyógykezeléshez szoktassa és hogy jövedelmét az ilyen titkos összetételű, bizonytalan hatású szerek ne csorbítsák.

Van az országnak körülbelül 1540 nyilvános gyógyszerártára, amely legkisebb átlagos számítással évenként 15,400.000 koronát forgalmaz; e forgalomnak évenkénti 40% tiszta jövedelme 6,160.000 koronát tesz ki, amelyből az állam fedezheti azokat a kiadásokat, amelyek a gyógyszerárak törlesztésére és a fennmaradt hátralékok megtérítésére szükségesek.

A gyógyszerárak államosításával állami kezelés alá jönnének természetesen a kórházak gyógyszerártai is.

Az állandó anyag-beszerzésre az államnak természetesen egy központi hivatalt és anyagraktárt kell létesítenie, ahonnan a szétküldés és állami ellenőrzés is történne.

Csak érintettem a kérdést, a részletekben nagyon elmerülni nem akarok. Azt hiszem azonban, ennyi is elégséges annak igazolására, hogy a gyógyszerészet államosítása pénzügyi szempontból sem tartozik az utópiák közé.

REGÉNY

SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorgyjejev).

Irta: GORKIJ MAXIM.

— Majd a zsebed bánja.
— Nem fog tönkretenni.
— Az nem bizonyos. Az a véleményem, hogy a jótékonyág nagy ostobaság. Ártalmas ostobaság.

— Tehát ártalmasnak tartja, ha az embereken segítünk?

— Oh, te! — mondta Majakin nevetve. Gyere el hozzám, majd elmondom a véleményemet ezekről a dolgokról... Neked még sokat kell tanulnod. Eljössz?

— El — mondta Foma.

— Nos jó. Most csak arra vigyázz, hogy az ünnepélyen büszkén viselkedjél. A pénzedet atyád adta, de a tiszteletet neked kell fénntartanod. A tisztelet a pénz nyomán jár. Hát csak tolakodjál, hogy mindenki meglásson s hogy egy rubelt adjanak, ha öt kopek árát dolgoztál. Ha elbujsz, nem törődnek veled.

Az előkelőségek már együtt voltak, mikor megérkeztek. Majakin a legelőkelőbbek csoportja felé vezette Fomát.

— Ne félj. Ha selyemmel van is átkötve a gyomruk, nincs benne semmi.

Mély alázattal köszönt a kormányzónak s az érseknek.

— Jó egészséget kívánok, kegyelmes uram. Aldjon meg eminenciád!

— Oh, Tarassovics! — mondta a kormányzó barátságosan s megrázta Majakin kezét, miköz-

ben az öreg lehajolt, hogy az érseknek kezét csókoljon.

— Hogy van ön, halhatatlan aggastyán?
— Köszönöm, kegyelmes, uram. Oh, Pavlovna Zsófia, jó napot.

Majakin gyorsan beszélt s úgy forgolódott, mint a csiga. Egy perc alatt sikerült megszólítania a törvényszéki elnököt, az ügyészt, a polgármestert s mindenkit, akit érdemesnek tartott arra, hogy megszólítsa. Foma lehajtott fejfel állt Majakin mögött az aranyos himzésű ruhába öltözött emberekre nézgette, irigyelte az öreget s mikor érezte, hogy zavarba jut, még zavartabb lett. Majakin ekkor megfogta a kezét s magához vonta.

— Kegyelmes uram, ez az én keresztfiam, Ignác barátom egyetlen fia: Gyorgyjejev Foma.

— Oh — mondta a kormányzó mély hangon. — nagyon örvendek! Onnel érzek, fiatal barátom! — mondta tovább, miközben megszorította Foma kezét. Aztán hirtelen elhallgatott, majd kis gondolkodás után hozzátette:

— Atyánkat elveszíteni, nehéz és pótolhatatlan szerenostlenség!

Miután két másodpercig várt Foma válaszára, elfordult tőle s így szólt Majakinak:

— Tegnap pompásan beszélt a városi tanácsban. El voltam ragadtatva. Nagyon okos volt. A pénz a nép igazi érdekeinek kielégítésére kell fordítani.

— A tőke amugy sem igen nagy, tehát a városnak kell áldoznia.

— Nagyon helyes! Nagyon helyes!

— A mértékletesség igen nagy erény. Én magam sohasem iszom... De mincké az a sok olvasó-szoba, népkönyvtár s több efféle, mikor a nép nem tud olvasni.

A kormányzó helyeslő fejezmozdulatot tett.

— Inkább használják föl a pénzt egy technikai iskola céljaira. Ha kicsiben kezdik, elég lesz

a pénz, ha aztán fejlődik az iskola, majd adnak Pétervárot. Ott van elég pénz.

— Helyes! Ez az én véleményem is. De mit szól hozzá, hogy lármáztak a liberálisok? Haha!

— Mindig kiabálnak.

A protodiakon nagyot köhintett, ami azt jelentette, hogy az ünnepély kezdetét vette. Pavlovna Zsófia Foma felé tartott, üdvözölte s szomorú hangon mondta:

— A temetés napján ránéztem önre s szívem összeszorult. Istenem — gondoltam — meny nyire szenved.

Foma hallgatta, mintha mézet ittak volna vele.

— Szegény barátom! Ugye nem haragszik, ha így beszélék magával: hisz én már vén asszony vagyok.

— Ön? — mondta Foma lassu hangon.

— Hát nem? kérdezte az asszony s figyelmesen nézte Foma arcát.

Foma lehajtotta a fejét s hallgatott.

— Hát nem hiszi, hogy én már vén asszony vagyok?

— Hiszem... azaz, hogy én mindent elhinnék, amit ön mond... de ez mégsem igaz.

— Mi nem igaz!

— Ez... hogy bocsásson meg. Nem tudok beszélni, — mondta Foma szomorúan s érezte, hogy elpirul. — Én nem vagyok művelt ember.

— Ne vezettesse félre magát a műveltség által, aztán meg ön még fiatal ember s a műveltséget meg lehet szerezni. Vannak emberek, akik nem tudnak megélni nélküle, másoknak meg fölösleges, sőt elromlanak tőle. Ezek tisztaszívű emberek... jók, mint a gyermek. Maga is ilyen, ugye?

Foma nem mondhatott egyebet, mint amit mondott:

— Köszönöm.

Medicszkája mosolygott, Foma pedig úgy érezte, hogy ő nagyon nevetséges és os-

BELFÖLD

Az autonom vámtarifá. Bíró Tamás miniszteri tanácsos és a magyar szakelőd, akik az új autonóm vámtarifának és hó 23-án kezdődő harmadszori olvasásán résztvesznek, a külügyminisztériumban holnap tartandó osztrák-magyar kereskedelmi konferenciára már ma Bécsbe utazott.

Széchenyi miniszter leányának esküvője. Báró Aerenthal, monarkhiának pétervári nagykövete holnap esküszik Bécsben gróf Széchenyi Gyula, a királyi személyek körüli miniszter leányával. Az esküvőre Széll Kálmán miniszterelnök holnap Bécsbe utazik. Ugyanez alkalomból Láng Lajos kereskedelmi miniszter is az osztrák császárvárosba érkezik. Láng Lajos megelőzőleg meglátogatja a miniszterelnököt Rátóton.

Az elnypolás után. Karlócsáról jelentik, Tallián Béla, a szerb nemzeti egyházi kongresszusra és a püspöki zsinatra kiküldött királyi biztos ma reggel elutazott. A királyi biztos több ízben adott meglegegedésének kifejezést a kongresszus és a püspöki zsinat működése és eredménye tekintetében. A kongresszus tagjai ma szintén elutaztak.

KÜLFÖLD

Beszélgetés Waldeck-Rousseauval. Volt már lapunkban is szó arról a beszélgetésről, melyet Waldeck-Rousseauval a *Verdens Gang* című norvég lap levelezője folytatott. E beszélgetésről most még a küvetzőket jelentik:

Mídon *Waldeck-Rousseau* és a *norvég újságíró* magukra maradtak a fedélzetén, odalépett hozzájuk a hajó tulajdonosa, *Memer*, ányujtotta *Waldeck-Rousseau*-nak a *Verdens Gang* egy példányát és így szólt:

— Most megtudhatja, *Waldeck* ur, mit ír önről egy norvég újság.

Waldeck-Rousseau egyelőre félretette az újságot és megjegyezte a norvég hírlapírónak:

— Bizonyára ez is a császárral való beszélgetéséről ír. Mondhatom, a dologra igazán meg nem érdemelt figyelmet fordítanak. Mint halom, e véletlen találkozás értelmezésében a legnagyobb túlzásokra ragadtatják magukat az emberek. Beszélgetésünk inkább csevegés volt — hiszen ön tudja, hogy a császár briliáns társalgó — tele ötlettel és leleménységgel. Ezer dologról beszélgettünk, Norvégiáról, az országokról és népeikről szerzett benyomásainkról. *Politikai kérdéseket csak jutólag érintettünk.* A császár a többi közt ezeket mondta:

— A norvégek erősen radikálisak, ami a nagytoba. Haragudott önmagára s tompa hangon mondta:

— Ilyen vagyok — ami a lelkemen, az a nyelvemen. Nem tudok alakoskodni, ha nevetnem kell, nevetek . . . ostoba vagyok.

— Demiért mond ilyeneket, — mondta Medinszkája szemrehányó hangon, miközben a ruháját igazgatta s véletlenül megérintette Foma kezét. Foma a kezére pillantott s mosolygott.

— Részt vesz az ebéden is, nemde? — kérdezte Medinszkája.

— Igen.

— S holnap eljön a gyűlésre?

— Okvetlenül.

— Egyszer talán eljön hozzám is látogatóba?

— Igen. Köszönöm. Eljövök!

— Nagyon kedves lesz.

Hallgattak. Az érsek áhitatos hangja töltötte meg a levegőt. Imádkozott s a fölé a hely fölé terjesztette ki karjait, ahol az alapkövet letették.

. . . Se víz, se szél, se tűz ne ártson neki . . .

Óvd egy épületet s óvd meg lakóit minden szenvedéstől.

— Milyen szépek és tartalmasak a mi imáink, nemde? — kérdezte Medinszkája.

— Igen — mondta Foma röviden, a nélkül, hogy szavait értette volna s érezte, hogy elpirul.

A protodiakon hátravetett fejfel dűnyögte: — Örök emlékezet e ház alapítójának.

Foma összerzedült, de Majakin már mellette állott s közöttben a karját fogta Fomának, így szólt:

— Részt veszel az ebéden?

Medinszkája finom, meleg keze újból megérintette a Fomát.

Az ebéd valóságos kin volt Fomának. Most először történt meg vele életében, hogy ilyen előkelő társaságban volt s észrevette, hogy ezek sokkal ügyesebben beszélnek, mint ő s azt gondolta, hogy közte és a vele szemben ülő Medinszkája közöttem asztal, hanem egy egész hegy emelkedik.

(Folytatása következik.)

szerű norvég természettel függ össze, amely könnyen álmódzókké, fantasztiákká és idealistákká teszi az embereket. De bármint van is, egy benyomásom maradt erről az irányról, hogy az emberek itt oly komolyak, oly csodálatosan komolyak, azokat értem természetesen, akik ott fenn a fjordoknál laknak a halásziakban. Ott még a kis gyermekeknek is o y nyugodt, zárkózott tekintetük van, arconuk a jókedvnek, a mosolynak semmi nyoma. Jött sok gyermek osónakjaikon a mi hajónkhoz, ha horgonyt vetettünk. Adtunk nekik kalácsot, cukorkákat, süteményt, de még ez sem vidította föl őket. Félretették az édességet és ezetek csendesen tovább. A császár elbeszélte nekem, hogy Norvégiában minden ember tud olvasni és még kiűn a pusztaságban élő szegény emberek is járatnak újságot. Ez csodálatra méltó. Franciaországban, jegyezte meg *Waldeck-Rousseau*, még megközelítőleg sem ily kedvező a helyzet.

Nagy érdeklődéssel tudakozódott *Waldeck-Rousseau* a szocializmus helyzetéről Norvégiában és megjegyezte, hogy ez nem játszhatik nagy szerepet, mert nincs oly kifejtett gyáripara. *Waldeck-Rousseau*, a szociális kérdést a jelenkor legnagyobb kérdésének tartja, melyet meg kell oldani. De a józan ész törvényei szerint, a jog alapján, fokozatosan és idegesség nélkül kell eljárni, vagyis nem szabad megijedni sem a kapitalizmustól, amely természetesen feljajdul, sem a szociális bajok közt élő tömegektől. A reformok utján kell haladni és ő azt hiszi, hogy helyes lépés volt ez irányban az általa benyújtott törvény is, amely a munkának aggkorára nyugdíjat biztosít. Ezzel kapcsolatban *Waldeck-Rousseau* nagy elismeréssel és rokonszenvvel beszélt *Millerand*-ról, aki őt a munkávédelem terén loyálisán támogatta.

A forrongó Oroszország. Egyre szaporodnak Oroszországban azok a jelenségek, amelyekből még a hézagok hírek után itélve is, forradalmi mozgalomra következtethetünk. Ilyen jelenségek a tél óta történt tömeges merényletek, a volt belügyminiszter meggyilkolása, a parasztlázadások, amelyek nagy területre terjedtek ki és amelyeknek számos vidéki kastély és ház esett áldozatul és végül a cárnak az a hívságsága, hogy személyesen meg akarja ismerni a bajokat, amelyek népét a forradalomra hajlítják. Most ismét olyan dologról érkezik hír, ami bizonyítja, hogy mennyire általános már a forradalmi mozgalom. A berlini *Vorwärts* szerint ugyanis már az orosz papnevelő-intézetekbe is behatolt a forradalom szele. Azokon a helyeken, ahol a cári hatalom legjobb támaszát nevelteti *Podjednoszejev*, a szent zsinat elnöke, szintén dereng a szabadelvű gondolkodás napja. Jellemző erre nézve az alábbi titkos rendelet, amely véletlenül került olyanok kezébe, akiknek egyáltalában nem volt szánva. A rendelet szövege ez:

(Titkos.) A papnevelő-intézetek főnökei megtudták azt a szomorú dolgot, hogy különböző intézetekben tömeges mozgalom indult meg a főnálló törvényes rend ellen és erre a célra a szeminariumok növendékei egymással szövéltek. Bár azt remélem, hogy a mi szeminariumunk növendékeit józan eszük vissza fogja tartani ettől a lépéstől és a magam részéről megteszem a szükséges intézkedéseket mégis szükségesnek tartom, hogy a növendékek szüleit hívjuk föl, hogy saját érdektükben jelezzék gyermekeikben a főnálló rend tiszteletét és az engedelmességet, mert a diákok minden mozgama a szeminariumotól való kiutasításukat vonná maga után. A novgorodi papnevelő-intézet rektora:

Dmitrij főpátd.

A papnevelő-intézeti növendékek mozgalma az elmúlt évben Tambovban kezdődött. A tambovi intézet kispapjai ugyanis egy alkalommal éjjel észrevelték, hogy az intézet vezetősége részéről alkalmazott kém írásai között turkál. Erre az illetőt bezárták egy szobába s az ablakból rothadt a mával dobálták meg. Bár a kém nem ismerte meg a dobálózó kispapokat, az intézet vezetősége találmra az egyik növendéket kizárta az intézetből. A többiek erre obstruálni kezdtek; kifütyölték a tanárokat és a szeminarium ablakait beverték. Az intézet vezetői erre a szent szindusdushoz fordultak, a honnan a a rendelet érkezett, hogy a szeminariumot be kell zárni és rendőrséggel körülvétni. A tambovi szeminariumhoz erre több más intézet növendékei is csatlakoztak, ok is sztrájkolni kezdtek, mire a szent szindus Szamoilov főtitkárt bízta meg a vizsgálat megindításával. Maguk a szeminariumi növendékek az alábbi érdekes proklamációban fejtik ki mozgalmuk okait:

A szegénység arra, kényszerít bennünket hogy szeminariumba lépünk be, más intézetek helyett. Ezt a kormány ki akarja használni: *alfas eljárnak végrehajtására eszközöket akar belőltünk kovácsolni.* Olyan az életünk, mint a katonáké a kaszárnyákban, akiket a kormány megrogt, megcsal és vak engedelmességre nevel. A katoná a kormány fizikai eszköze, amellyel fizikailag elnyomja a népet. A mi földadatunk még ocsmányabb.

Segítenünk kell a kormánynak, hogy a nép maradjon sötét tudatlanságában és szolgáló módon engedelmeskedjék a hatalomnak. Dicsőitünk kell a kormányt és elátkozzunk a kormány ellenségeit, a minő gróf *Tolstoj*. Az a hivatásunk, hogy minden érdeket küzdjünk a szabad kutatás és a kritika ellen. Munkánkban szövetségeseink a csendőrök és a kéme. Az ovangélum tanítását kell meghamisítanunk. Ezt nem tűrhetjük tovább.

Ugyanílyen kelletlenül érzik magukat a felvilágosodottabb katonatisztek, sőt a legénység körében is veszedelmet szimatol az orosz kormány. Hogy látszatja legyen az atyai gondoskodásnak, *Vladimir* nagyherceg ukázott adott ki a katonákkal való kegyetlen bánásmód ellen. Az ukáz egybeket közt így szólt:

„Ismételen előfordultak katonákkal való kegyetlenkedések, amik azt bizonyítják, hogy a lovasszázadok vezetői szívtelen emberekre bízzák az unokok nevelését s így legszentebb feladatukat gonosz közömbösséggel teljesítik. Már az elmúlt esztendőben kértém rá a felsőbb katonai köröket, hogy szüntessék meg a katonákkal való rossz bánásmódot, de sajnálatlalt látom, hogy kéresemnek nem volt meg a kívánt eredménye. Ennek folytán elrendelem: Minden katonai kegyetlenkedésről haladéktalanul jelentés teendő a cárnak; a vétkes instruktorok a haladás előtt számolnak tettükért; a lovasszázadok vezetői, akik felelősek a katonai bánásmódért, szigorú fegyelmi büntetésben részesülnek, rendkívüli esetekben el is bocsátatnak.“

Herzog tábornok a boerok jövőjéről.

Budapest, július 20.

Az oranjei boerok oly népszerű vezére és ügyes taktikusa, aki nagy jogtudománya miatt „biró“-nak szoktak nevezni hazájában, június 21-ikén Fokvárosban nagy beszédet intézett a kapitulál búrgherekhez, amelyből kiemeljük a következőket.

Miután *Herzog* felolvatta a nemzetgyűlésnek azt a határozatát, amely a boer vezéreket a békeöltételek elfogadására indította, így folytatta:

Ily körülmények közt nem várhattuk már, hogy ebben a háboruban többet tehetünk hazánk érdekében, mint eddig már tettünk, tovább nem mehettünk. És ezért kérlek benneteket, elégedjétek meg azzal, ami történt. Megnyugvással biztosíthatlak benneteket, hogy ő felsége kormányja széleskörű amnesztia akar adni ő felsége ama alattvalóinak, akik a háboruban résztvettek.

Es most hadd mondjak valamit a hűségeskürről. Kérdezní fogjátok: Le kell-e a tenni a hűségeskürt? Nos, én azt mondanám, ilyen formális eskü senkinek nem árthat. De el lett határozva, hogy azok a hadifoglyok, akik jelenleg Délafrikán kívül vannak, csak egy nyilatkozat aláírására kötelezettek. És én azt hittem, hogy a Délafrikán belül lakó boerok is meg lehetnek ezzel elégedve. Meglátogattam tehát *Settle* tábornokot (Fokváros téparancsnokát) s ő azt mondta nekem, hogy mindnyájatoknak le kell tennetek az esküt. Magam sem tartom én ezt kelleme dolognak, hiszen a szívetek nem lelkesedik ezért; az esküért. De hétfőn ideérkezik *Kitchener* lord, beszélni fogok vele és nem kétkedtem, hogy mindent jól el fog igazítani.

Valaki idejött Délamerikából esábitó ajánlatokkal, hogy ottan telepedjétek le. Testvérek, óva intelek benneteket ily kalandos ajánlat elfogadásától. A háboru nem hozta meg azt, amit reméltünk, hiába, tájadalom, így van, de tűrjük el lérfiasan azt, amin többé változtatni nem lehet.

A küzdelem a harcmezőn elmúlt, más küzdelem vár reánk. Saját érdekeitek követelik, hogy maradjatok. Férfiasan harcoljatok, ti is, magam is, lérfiatlan volna, ha most elúntatok.

Tiszteletet kell tennünk magunk iránt erősebb ellenségünk előtt és az egész világ előtt, legyetek méltók továbbra is erre a tiszteletre, tartások össze főlemelt fővel. Transvaal és a Szabad-Állam határai nem léteznek többé; most már más határok vannak. Nagy földat van előttünk, nagyobb, mint a harcmezőn volt. Könnyű a küzdelem a harcmezőn, a szenvedély magától vezet benneteket. Keményebb a harc, ahol olyan ellenség van, aki most barátotok és főnie kell az embernek, nehogy tullepje a barátság korlátjait.

Népünknek itt kell maradnia és gyarapodnia; mi, a háboru vezérei elhatároztuk, hogy itt maradunk és mindent el fogunk követni, hogy az ország felvirágozzék. Délafrika maradjon a délafrikandereké. Európai barátaink ne sajnálják, hogy megajándékozta bennünket barátságukkal. És nekünk jognak van hinni.

Kitchener lord azt mondta nekünk Pretóriában: „Önök becsületes békét kötnek. Népüket respektálni fogjuk.“ Gondoljátok meg, hogy Ausztrália és Kanada is a brit birodalombhoz tartozik. Befejezett tény előtt álltok. Elődoljátok meg mint alattvalói a királynak és legyetek iránta a köteles engedelmességek.

mességgel, és egyebekben maradjunk azok, akik vagyunk. Uj barátaink mellett iparkodjunk magunk előrehaladni. De ne csüggedjétek el és ne hagyjátok el az országot. Nagy munkát kell végeznünk. Azokban az időkben, amikor fegyverrel a kezünkben védjük függetlenségünket, Shakespeare gondolt: „To thine own self be true,“ legyetek hűek magatokhoz és férfluhoz illően küzdjétek igazatokért.

Erzem, hogy fáj a szívetek, mert le kell tennetek a hűségüket. Én szabad voltam és nem is tettem volna le az esküt, de a ti esetekben, amikor kényszerítve vagytok rá, gondoljátok meg, hogy a haza iránti kötelesség szentebb, mint magatok iránt. Ezért tegyétek le az esküt, ha úgy kell lennie. Mutassátok meg, hogy van bátorságotok.

E beszéddel kapcsolatban a gyülekezetből számos kérdést intéztek Herzoghoz és különböző kívánásokat hangoztattak.

Arra a kérdésre, hogy az esetre, ha lord Kitchener is követelné a hűségüket, nem volna-e helyes, ha Herzog tábornok Botha tábornokkal érintkezésbe lépne, Herzog azt válaszolta, hogy ezt azonnal megtenné. Es arra a kérdésre, nem volna-e jobb egy darabig várni az esküvel, azt felelte Herzog, hogy ő is így gondolkozik.

Arra a kérdésre, vajjon Steyn elnök jóváhagyta-e a nemzetgyűlés határozatát, Herzog így válaszolt.

— Az elnök egészségi szempontokból nem lehetett jelen; az orvos megtöltötte neki; de azt tudom, hogy az elnök belenyugodott.

Aztán kérdeztek egyet-mást a transvaali adcsások érvénye vagy érvénytelensége felől, mire Herzog megjegyezte:

— Ne higgye senki, hogy az angolok által ígért három millió font sterling a békekötésnél latta esett. Hazánk állapota és jövője, a hadifoglyoknak, a szövetség társaknak, a koncentrációs táboroknak sorsa volt az, ami bennünket a békekötételek elfogadására ösztökélt. Az a följárlott három millió inkább sértés volt, hiszen ötven milliónál többre van szükség, hogy csak némiképpen is mindent visszaállítsunk a régi állapotba. Mert az ország olyan állapotban van, hogy a koncentrációs táborok lakói sem küldhetők haza, sőt a kommandóknak is részben ott kell maradniuk, míg némiképpen megenyhül az inség. Mindenkit azonnal visszavinni annyit jelentene, mint odadobni őket az éhséhalálnak. Élelmiszer is ig van, sehol egy ház, egy kalász sem zöldel sehol.

HIREK

Budapest, július 20.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Július 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** Konstantin orosz nagyherceg német Pétervárról jürdőzése Gasteinba érkezett. — A görög király *Aix les Bains*-be, a görög királyné Pétervárra utazik.

— **A váci püspök Szent-Mihályon.** Gróf Csáky Károly tegnap látogatást tett a főváros közvetlen közelében lévő Lákos-Szent-Mihályon s ott megtekintette a templom építését. Meglátogatta a templom-építő mozgalom vezetőit s miután tájékozódást nyert a szent-mihályi viszonyokról, egy órai időközé után eltávozott.

— **Szolnok-Doboka közönete.** Szolnok-Dobokavármegye törvényhatósági bizottsága július 19-én tartott közgyűlésében Dész Zoltán főispán indítványára elhatározta, hogy a budapesti *Jószivégylet*nek az árvizkárosultak segélyezésére küldött 10.000 korona adományáért, továbbá a *Budapesti Hírlapírók Egyesületének* múlt hó 29-án tartott választmányi ülésén kimondott határozatáért, hogy az őszi hónapok beálltával országos mozgalmat indít meg az árvizkárosultak érdekében — köszönetét és elismerését fejezte ki. Egyben megbizta az alispánt, hogy ezt a Jószivégyletnek, illetve utóbbi Vészi József országgyűlési képviselőnek, mint az Újságíró Egyesület elnökének közpa tudomására.

— **Buosa az Angyalföldön.** Angyalföldön ma tartotta meg a nép a buosat a szokásos vidámság mellett. Kora reggeltől késő éjjelig, dacára az esős időnek, cigányzene és kintornák muzsikája mellett vidáman mulattak azok az emberek, akik napról-napra a gyárakban és műhelyekben fáradhatlanul dolgoznak a mindennapi kenyérért.

Mindenfelé vígan voltak, de különösen a templom környékén volt nagy az élénkség, ahol a felállított mézeskalásos-sátrak és mutatványos bódék között egész nap sűrűtek-forgtak a kicsinyek-nagyok

egyaránt és szünet nélkül folyt a vásár, hangos alkudozás mellett. A templom is egész nap tele volt ájtatos hívőkkel, ahol a buosat ma megismételték, amelyet először szerdán, a Karmelhegyi Boldogasszony ünnepén tartottak meg. Tegnap délután nagy harangzúgással hirdették, hogy a buosa megkezdődött és hat órákor ünnepélyes vecsernyét tartottak. Vasárnap reggel fél hat órákor esüdens misét, hét órákor pedig énekes misét tartottak. Nyolc órákor a közös hadsereg-beli katonák részére volt ünnepélyes mise, amely alatt a katonazenekar játszott. Az ünnepélyes nagymise tíz órkor kezdődött, amelyet *Mohár* János pápai prélat, országos képviselő pontifikált nagy és lényes segédlettel; mise alatt a hívek magyar egyházi énekeket énekeltek. Délután négy órákor nagy harangzúgások közepette, katonazenével megindult a skapuláré körmenet, amelyet szintén *Mohár* apát tartott. Körmenet után *Kécsés* István dunakeszi plébános magyar szentbeszédet mondott, majd ünnepélyes vecsernyével befejezték az istentiszteleteket.

— **Kossuth Lajos századik születésnapja.** A fővárosi Kossuth-ünnepséget rendező polgári bizottság ülésén *Lakatos* Miklós elnök jelentést tett a polgármesternél járt küldöttség útjáról. A hatósági ünnep programja a polgármestertől szerzett értesülés szerint a következő: Szeptember 19-én, pénteken délelőtt 10 órákor istentisztelet lesz a deáktervi evangélikus templomban. Onnan a hivatalos személyek kocsin a temetőbe mennek, féltizenkettőkor a Kossuth-sirra koszorút tesznek és tizenkettőkor a meghívott hivatalos személyek jelenlétében leteszik a Kossuth-mauzóleum alapkövét. Itt beszéd lesz, azt megelőzőleg a dalárda a Szózatot, utána pedig a Himmuszt énekl. Ezzel a főváros által rendezett ünnep véget ér. A polgári rendezőbizottság azt tervezi, hogy ekkorára odavezeti a temetőbe a polgárság menetét, s nyomban a hatósági ünnep után kezdődik a polgárság ünnep. A rendezőbizottság felkéri a főváros összes egyesületeit, kaszinóit, köréit, asztaltársaságait, hogy a rendezés munkálataiban vegyenek részt és a rendezőbizottsági üléseken, melyek minden pénteken este a Saskör helyiségében tartanak, képviseltesék magukat.

A Kossuth emlék rendező-bizottság felkérte a Budapest és vidéke kerületi dalosszövetség elnökségét, hogy Kossuth Lajos századik születésnapja alkalmából rendezendő országos ünnepélyen a szükséges énekszámokat emelje az ünnepély lényegét. A dalosszövetség elnöksége örömmel fogadta a meghívást s készséggel leajánlotta közreműködését. Egyben körlevélileg tudatta a többi dalregyesületekkel, hogy az ünnepélyen négy dalt énekelnek és pedig a *Himmuszt*, a *Szózatot*, *Tavasz elmúlt* és a *Kossuth-himmuszt*. A körlevélben a dalosszövetség elnöksége felhívta a dalosköröket, hogy lépjenek be a szövetség kötelékébe. A bejelentéseket a belépésre a dalosszövetség elnöksége folyó évi július hó 26-ig kéri be-küldeni.

Kossuth Lajos születésének századik évfordulója alkalmából a Körmozgátszervező Magyar Egyesület szeptember 19-ikén nagyszabású emlékünnepet rendez. Délelőtt a város valamelyik nagyobb termében ünnepélyes ülés lesz, amelyen beszédet tartanak *Kossuth* Lajos életéről, hazafias költeményeket szavalnak és hazafias dalokat énekelnek. Délután zeneszó mellett nagy körmenetben vonulnak végig a város utcáin a különféle egyesületek, mindegyik a maga zászlaja alatt, este pedig az egész várost kivilágítják. Ugyanezen a napon lojgák leleplezni a körmozgátszervező temetőben *Kemnitz* Károly síremlékét, aki 1849 január 17-ikén az alsó-turkeski csatában hősi halált szenvedett.

— **Az amerikai magyarok nemzeti zászlaja.** Az amerikai magyarok körében nagy mozgalom indult meg az Országos Nemzeti Szövetség által felajánlott nemzeti zászló és a zászlót vivő küldöttség fogadtatására. E küldöttség, melynek vezetésével az Országos Nemzeti Szövetség tudvalevőleg *Zseni* József szövetségi társelnököt bízta meg, augusztus 17-ikén indul el Budapestről s Bécsen keresztül Rotterdamba utazik, hol augusztus 21-ikén száll hajóra és szeptember elsején érkezik meg New-Yorkba. Itt több, mint száz magyar egyesület fog a küldöttség elé a tengerpartra vonulni zászlókkal, zenekarokkal. Az ünnepség, mely mint a legrégebbi amerikai magyar egyesület tiszves főnállásának örömmünnepe, több napig tart, igen nagyszabású lesz. Mivel pedig kívánatos, hogy a zászlóvivő küldöttség tekintélyes számban képviselje Magyarországot, az Országos Nemzeti Szövetség szívesen venné, ha a küldöttséghez még sokan csatlakoznának. Minthogy pedig a hajójegyeket július hó végéig elő kell jegyeztetni, a részvétele: mielőbb bejelentendő. A küldöttséghez hölgyek is csatlakozhatnak. Az utazás — beleértve Amerikában egy-két heti tartózkodást is — mintegy 1400—1800 koronába kerül személyenként. Félvilágosításokat készséggel ad szóval és levél útján az Országos Nemzeti Szövetség elnöksége, Budapest, VII. Kerepesi-ut 72. sz. a.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Párisból táviratozók: A páris-montaubani személyvonat éjfélkor Les Aubrais állomáson kisiklott. A fűtő életét veszítette, négy utas megsebesült.

— **Maocskata gróf elutazása.** *Maocskata* gróf volt japán miniszterelnök ma korán reggel gróf *Sehōn-born*, báró *Seibold* és *Mahino* bécsi japán követ társaságában Alagra hajtatott, hol a versenystálló-telepet nézte meg. Visszatérve a Hungária egyjű külön termében, villásreggeli volt, mely után délután 1 óra 45 perckor a gyorsvonattal Bécsbe utazott, ahonnan holnap reggel Pétervárra indul.

— **Felhívás a tanítókhöz.** A Magyarországi Tanítóképző Bizottsága felhívja a hazai néptanítókat, hogy a folyó évi augusztus hó 19. és 20-án Budapesten tartandó közgyűlésére minél számosabban jelenjenek meg. A közgyűlés az ifjúság erkölcsi életének megővására, a tanítóképzésről s a fizetés-rendezésről tanácskozik. A tanítóegyesületek erre vonatkozó határozataikat a titkárhoz (*Hajós* Mihály Budapest I. Krisztina-körút 97.) minél előbb küldjék be. A gyűlésre jönni szándékozik kedvezményes vasuti jegyet a titkártól kérjenek az utirány megjelölésével augusztus 1-éig.

— **A kosaras asszony.** Abban a csunya bűnügyben, amelynek a kis *Flas* Teréz és *Masur* Anna áldozatul estek, legendaszerű alakká vált már a *Kosaras asszony*, aki a két kis leánykát a szülői háztól elvezette. Jelentettük ma már, hogy a rendőrség tegnap kinyomozta és letartóztatta a kosaras asszonyt a Homok-utca 22-ik számú házban, *Szepessy* Erzsébet személyében, aki *Makai* Lajos napszámmal élt vadhásságban. A kosaras asszonyt még tegnap szembesítették a két kis áldozattal s mindkettő egyértelműen azt vallotta, hogy *Szepessy* Erzsébet vitte őket Horváth Lajosné házmesternő lakására s ott Horváth Mari töltötte a szájkuba azt a folyadékot, amittel elaludtak. *Szepessy* Erzsébetet ma egész délelőtt vallatták a rendőrségen. *Farkas* Lajos rendőrtanácsos, a bünygyi osztály vezetője maga hallgatta ki, de a kosaras asszony koreken tagadja magától, hogy most is, hogy része lenne a förtelmes bűnügyben. Azt állítja, hogy ő a kérdéses napokon odahaza volt, ki sem mozdult a házból s folyton mosott. Beüsmerte azt, hogy járt a Fűtő-utcában gyakrabban is, de azért járt oda, mert egy cselédet keresett, aki neki adósa volt. Alibijének bizonyítására három tanura is hivatkozott. Mind a három asszony, akik vele egy házban laktak, azt állítja, hogy *Szepessy* Erzsébet a kérdéses napokon csakugyan otthon volt. Tegnap este a rendőrkő hátkutatást tartottak *Szepessy* Erzsébet lakásán, de nem találtak semmi adatot bűnrészességére nézve s így a rendőrség ma délután két órákor szabadon bocsátotta a kosaras asszonyt, mire ez a rendőrségtől egyenesen hazament a homok-utcában lévő lakására. A környék lakossága hamarosan megtudta, hogy a kosaras asszonyt hazabocsátotta a rendőrség és íé három tájban már pár száz emberből álló tömeg verődött össze a ház előtt, ahol *Szepessy* Erzsébet lakik. A háznak a kapuját bezárták, de a tömeg egyre fenyegetőbb magatartást tanúsított.

— **Agyon kell verni a vén boszorkányt,** meg kell égetni elevenen, csokoládéba kell fojtani a lelket!

Már-már veszedelmessé kezdett válni a dolog, mert a hangulat mindögyre izgatottabb lett, amikor megérkezett a rendőrség és hozzáfogott az utca kifizetéséhez. Ez azonban nagyon nehezen ment, mert a szétkergetett tömeg megint csakhamar összeverődött s kövekkel, vasdarabokkal ostromolta a házat, amelyben a kosaras asszony lakik. A rendőrkő szép szóval, fenyegetésekkel próbálták lecsendesíteni az ingerült közönséget s mikor az nem használt, lovasrendőrök vágatták a nép közé és szétkergették őket. Ezután a rendőrség elzárta az utca két végét, úgy hogy csak azok juthattak be, akik igazolni tudták, hogy dolgoznak van az utcában. A nép erre a közeli utcákban csoportosult és izgatottan tárgyalta a kosaras asszony dolgát. A rendőrségnek csak ugy estelel sikerült teljesen lecsendesíteni a zavargó elemeket, de még éjjel is rendőrök cirkálnak a környéken, hogy megoltalmazzák a kosaras asszonyt a nép dühe elől. A rendőrség különben a förtelmes bűnügyben tovább folytatja a vizsgálatot s reméli, hogy kézrekerítheti a bűnrészeseket.

— **Dráma az éjszakában.** A nyomor és szégyen elől akart menekülni az éjszaka *Csigány* Mária jászberényi születésű 23 éves cseléd. De nem tudott megválni csecsemőjétől, a három hónapos Mariskától sem s így hát a karjára vette a gögycsölő apróságot és a Felsőrakparttól leve egyút a Dunába ugrott. A drámai jelenetek tanúja volt a rendőrség, aki minden gondolkodás nélkül lecsatolta a kardját és az öngyilkos után ugrott, hogy a két élet megmentse. Hosszas küzdelem után sikerült is a leányt és csecsemőjét kimenteni. Ekkorra már több ember csoportosult a parton és megéjlenéztek a derék rendőrt. Az anyát és csecsemőjét a mentők látták el az első segélyvel, azután a Rókus-kórházba vitték.

— **Szabad a lóhus!** Kosztadó asszonyok lenni nem nagy gyönyörűség, kosztos diáknak élete sem fenékig tejtel. Ez a két fél, mialatt szerződéses viszonyban van, a legjobb akarat mellett is vagy csendes, lappangó, vagy hangos háboruszkodásban él. Annyi bizonyos, hogy a kosztos diáknak a legtöbb esetben csekély a pénzeszkéje s az is csaknem kétségtelen, hogy a kosztot adó asszonyok sem örízik Wertheimkasszában vagy takarékpénztárban a kincseiket. A diáknak olcsó pénzért jó étel kell, meg hát azt sem bánja, ha változatos a menü, a jó nénik pedig, akik rászorulnak az ilyen étetésre, szeretnék, ha valami látszatja lenne a fáradozásuknak. Minél több megrendelést vállalnak s azon vannak, hogy ne éppen csak az kerüljön ki az üzletből, hogy a familia együtt ehethet a diákokkal s a lakás bére fedezze legyen. Mert a legtöbb asszony, mikor sopánkodva panaszolja fel a rossz gazdasági viszonyokat és a nagy strapát, bizony nem mulasztja el hozzáténni:

— Istenem, hiábavaló a nagy vesződség! Az embernek az egészéből éppen csak annyja van, hogy maga is ehethet egy kis meleg eledelt, a lakás terhet már csak nagy bajoskodással viselheti csak...

Már abban bele kell nyugodni, hogy itt két nagy érdek ütközik össze, s ha tekintetbe vesszük, hogy olyik diáknak néha-néha nagyon is hiányzik a pénzeszkéje, akkor dicsérettel kell megemlékezni azokról a lágy szívű nénikről, akik a hitellezéstől, a kockázattól sem riadnak vissza. Amár, ha a körműkre ég a bizalom, megint csak a fizető kosztos-népnek kell miatta némileg megrövidülni. Ez a minden ténen diadalmos örök elv vihetett a napokban az ausztriai Wels járásbírósa elé egy kosztot adó nénikét és egy diákt. A diák tudnivaló mélyebb vizsgálat alá véve a húst, amely neki egy idő óta gyanusnak tetszett, végre is kisütötte, hogy lóállatból való. Pedig ő nem kívánta, hogy azt találjanak neki és különben sehogyan sem veszi be a gymra. Szóba hozta a dolgot az asszonyságnak, konfliktusba keveredett vele, mert az nem tartotta olyan rossznak a lóhúst, mint a diák, s csak rajta hagyta az ételapon, végre is bepanaszolták. Minden hozzávalommal nélkül csak annyit, hogy a tárgyalás eredménye nem az lett, amiért a bíróságot fölkereste. A bírő azt hitte, hogy nem történt sem nagy szerencsétlenség, sem jogtalanság, amiért olykor-olykor löpöcsénye került az asztalra, a diák csak tőrje meg ezt a fogást is, vagy ha nem tessék, keressen más konyhát. Szóval, törvényesen ki lett mondva, hogy a kosztot adó nénikék eljárhatnak a lómeszárszékbé is, igazságos volt-e a járásbíró ur, vagy nagy kedvelője-e maga is a lóállatnak, ez így messziről még némi bizonytalan homályosságban rejtezik. De sokkal valószínűbb, hogy a vádlott asszonyságnak adván az igazat, szép öreg emlékek rajzoltak benne a hajdani diákéletből. Eszébe juthatott neki valami termetes Frau Mál, vagy Frau Léni, aki táplálta a kécos diákokat, holott hónapokig maradt adós a kosztpénzzel, vagy tán annyira elmaradt vele, hogy éppen csak akkor gondolt a tartozás lerovására, mikor már jó hivatalba jutott a szerencsés végére. Megjelenvén előtte a sok kedves emlék, hát enyhesség szállott a szívére és — a Frau Léni pártjára állott. Osztákorozásban különben is szabad a lóhus, a diák ráér vizsgálni, ha majd excellenciás ur lesz...

— **Szivarpanama.** Mint a Keleti Értesítőnek jelentik, Pécsen nagy feltűnést keltő vizsgálatot fejeztek be a most oda kinevezett Farkas Győző pénzügyigazgató. Az ottani különlegességi főnökség ellen évek óta általános volt a panasza, hogy világos szivarkadományt csak kiváltságos egyének kaptak. Ez állapot ellen hiába folyamatok régebben a pénzügyigazgató-sághoz, orvoslást nem kapott a mellőzött közönség. Most megvan az orvoslás, sőt számos feljelentés alapján s Farkas Győző pénzügyigazgató által elrendelt s Fehér Domokos pénzügyigazgató felügyelő közbejöttével fogantatott szigorú vizsgálat egyéb, a kinstár érdekeibe vágó visszaéléseket is derített ki a különlegességi főnökség ellen. Beigazolást nyert ugyanis, hogy a főnökségben 50%-al drágábban adták el a különleges szivarokat, amely különbség jó hosszú 15 éven át mintegy 45.000 forintot tesz ki. Továbbá a jelzett szivarokat egyenként és nem kötegekben vagy dobozokban adták el, ami szintén szabályellenes dolog volt. A vizsgálati iratokat most leterjesztették a pénzügyminiszterhez.

— **Halásos elgázolás.** A ferencvárosi személypályaudvaron ma éjszaka szerencsétlenség történt. Az oda berobogó 100L. számú személyvonat elgázolta s a szó szoros értelmében darabokra tépte Szlovák Mihály 28 éves római katolikus vallású napszárósa. A rendőri nyomozás kiderítette, hogy a szerencsétlen saját vigyázatlanságának lett áldozata. Ugyanis, hogy utját megrövidítse, a tilalom ellenére a sineken ment keresztül. Eppen akkor robogott ott el a vonat s Szlováknak már nem volt ideje a menekülésre. Holttestét az orvostani intézet bonctermebé vitték.

— **Eltűnt uriaszony.** Dr. Sztroján József orvos, aki a Tisza-utca 3-ik számú házában lakik, ma bejelentette a rendőrségen, hogy felesége, született Krispi Teréz egy bétét elelőtt eltűnt s azóta nem akadt nyomára. Dr. Sztroján József elelőtt mintegy másfél esztendővel nagy feltűnést keltett orvosi körökben találmányával, a holttestek megővesítésével. A fumei születési orvos abban az időben jött hozzánk Transvaalból, ahol a boeroknál működött mint orvos, de később angol fogságba került, ahonnan sikerült megszabadulnia. A holttest-preparáló módszerét a klinikán mutatta be, ahol egy kis gyermek holttestét bocsátották rendelkezésére s a megővesítés állítólag sikerült is dr. Sztrojánnak. Mindezekben a dolgokban egy fiatal, csinos asszony segédkezett neki, a felesége, akit teljesen beavatott a titkába. Dr. Sztroján Budapesten telepedett meg s a Tisza-utca 3-ik szám alatt vett ki lakást. A felesége, mint a rendőrség előtt elmondta, elelőtt egy hónappal megismerkedett egy Szabó Árpád nevű fiatalemberrel, akinek semmielőe foglalkozása nincs s aki azóta sokat forgozódott a falasszony körül. Az orvos azt hiszi, hogy a felesége ezzel a fiatalemberrel együtt tűnt el. A múlt hétfőn délelőtt 11 óra felé egy cigányasszony levelet írt Sztrojánnak, aki éppen akkor karját tartotta egy éves kis leányát. Sztrojánné, amikor a levelet elolvasta, háziruhában, kis leányával együtt elment hazulról s azóta senki nem látta. A rendőrség keresi az eltűnt asszonyt.

— **A petrolőrök vagy a tett ember.** Százat egy ellen, hogy senki sem találja ki annak az újságnak a nevét, amely vezetők helyen, *Tette föl!* címmel így kezd:

Minden Demosthenesnél jobban beszél a tett!!! Féltre hát az addigi nemterődséggel!!! Féltre azzal a ridegséggel, amellyel saját érdekeinkkel szemben viseltetünk s lépjünk végre valahára a tettek sorompójára és, mert jobb, ha a tizenkettedik órában eszmélünk, mint soha!!!

Ekkora javvesztés valóban megindítja az ember szívét s olvasván e felkiáltásokat, azokra a milliókra kell gondolnunk, akiket immár csakugyan semmi sem segít, csak a tett. Az az osztály, amelyről szó van a *Tette föl!* szerint a végromlás küszöbén áll:

Magánosok, mint testületek részéről a legelviselhetőbb színpolyozásnak van kitéve a magyar társadalom ama rétege, mely első sorban és aránytalanul nagy mértékben *díloz* a *közért*, nem szabad tehát a főkegyelmek szerepét játszani, kikkel mindent tehettek megvalósítás nélkül. *Eddig és ne tovább!!!* Tűrtük eddig szó nélkül, ezer oldalról érő lelketlen zsarolásokat, melyek hátart nem ismertek, — de ez csak a multban volt. Most kezdett akcióknak gátat akarnak vetni annak a kvalifikálatlan irányzatnak, melynek célja a legkülönfélébb adókkal agyonanyargatott háztulajdonosok folytonos, hátart nem ismerő koppaszása.

Tebát a háztulajdonosok sírma ez. A hang igazán megdöbbentő. Így csak az éhes tömegek beszélnek külföldön. Nálunk azonban már a háztulajdonosok is itt baj van. Nagy baj. Ha sürgősen nem tömörülnek a háztulajdonosok kitér a szociális forradalom, ami egyébként igen szép látvány volna. Kövér, aranyláncos petrolőrök, elhízott háziurak a barrikádokon, amint a marseillais-t énekelik.

Ohilyen forradalom volna csak szép. Akkor belátnák a munkások, hogy milyen igazságtalan követelésekkel hajgálnak s le volna szerelve a forradalom. Valóban a háziurak sorsa elviselhetetlen s szükség van arra, hogy tömörüljenek. Hogy akciójuk és szerencsétlenségük elviselhetetlen már, azt szintén a *Háztulajdonosok Lapjából* tudjuk, amelyben tetre szólítják a háziurakat. A forradalmi cikket tartalmazó újság végén ugyanis a következő apróhirdetés olvasható:

Egy főúri palotát

keresek, ár 1.600.000 koronára. Bővebbet a kiadóban.

400.000 korona

képzőművészeti kéresek, pénz kamatoztatás céljából. Ajánlatot az ingatlan pontos körülírásával 400.000 jelleg alatt a kiadóba kérek.

— **Betörés a oemőri közszékházba.** A napokban valamely ismeretlen tettes az éjjeli órákban alkalomsal kinyitotta a közszékház iroda-ajtáját s aztán fölfeszítve az ír-írszalki fiókjait, minden értékes dolgot elvitt magával. Erzékenyen károsult *Bitskey Gyula* jegyző, akinek mintegy 500 korona készpénze és sok értékes tárgya volt a fiókokban. Az aljegyző ír-asztalából szintén elvitte a tettes az ott volt 80 korona pénzt. A betörő a főjegyző vas-szekerényét is föl akarta nyitni, de ez nem sikerült s az ennek felszerelésére használt hosszú kulcsot beletörte a zárba s a kulcs-töredék ott is maradt. A községi páncél-szekerényhez a betörő hozzá sem nyult s így a hivatalos pénzekben, vagy értékekben kár nem történt, az lezámitva, hogy az iratokat a tettes Cszeve-vassa szarta. A tettest, aki, a jelekből ítélve, kezdő betörő lehet, a csendőrség mindenfelé keresi.

— **Letartóztatott szélhámós.** Egy rovtomultu szélhámós került tegnap a rendőrség kezébe, aki jó modora és lellépése folytán bejutott a főváros jobb körébe. *Vécei Mór* a letartóztatott, aki iuriangos módon hozzájutott a *Fővárosi Lapokhoz* és legutóbb mint ennek szerkesztője és kiadója szerepelt. Ez a jómadár legutóbb egészen közönséges csalással megkárosította a belvárosi takarékpénztárt összesen 2500 német birodalmi márka erejéig. El hónap 15-én ugyanis egy fiatal nő jelentkezett a belvárosi takarékpénztárnál és a Révai testvérek irodalmi intézet részvénytársaság cég egy nyugtáját nyújtotta be, amelyre a takarékpénztár 2500 német birodalmi márkát fizetett ki. A pénz átvételét a leány, *Kissely Jolán* néven nyugtázta. Később derült csak ki, hogy a Révai-intézet nyugtája hamisított. A takarékpénztár feljelentést tett a rendőrségen. A nyomozás során megállapították, hogy a *Kissely Jolán* néven szereplő leány *Sachs Sarolta*, a Fővárosi Lapoknál alkalmazott könyvelőnő. A rendőrség nyomban beidézte *Sachs Saroltát*. A leány előadta, hogy a hamis nyugtát *Iszónke, Vécei Mór* adta át neki azzal a szigorú utasítással, hogy a pénz átvételét *Kissely Jolán* néven nyugtázta. Valomásra a rendőrség letartóztatta *Vécei Mórt*, akiről a rendőrségen kiderült, hogy csalásért és egyéb bűncselekményekért már többször büntetve volt. A pénzből nem találtak meg 20 darab száz márkás papírpénzt, amelynek fele bajor és egy 600 márkás bajor pénzt.

— **Az osztrák szabók.** A fővárosi szabóiparosok köréből kapjuk a következő méltányolást érdemlő fölszólalást:

A bécsi szabók a hitel biztosítására szervezetet alakítanak. Panaszkodnak az osztrák szabók, hogy némely előkelő vendőknek csak minden öt évenként fizet. Nos, mi nem egy tehető embernek készítenk ruhát, kik szám árukat minden év végén fizetik ki. Sajnosabb dolog, hogy a tulajdonos része külföldön dolgozat különösen a főurak bankigazgatók. A közép-osztály nem a nagyfoképenzes szabót keresi, hanem azt a közép- és kisiparost támogatja, aki jó és polgári árak mellett dolgozik és annak nem marad sok adósa, sőt átjár tévében belül fizet és nem egy vevő van aki a ruhát nem is veszi fel, amíg ki nem fizeti. Természetesen az a szabó, aki 200 koronán alul nem készít öltönyt (aminőt itt 80-100 koronáért szájtútnk), az várhat évekig, öleg ha még egy év után a késedelmi kamatot is hozzá úti. Nagyobb baj az, hogy az évek óta tartó rossz pénzügyviszonyok a fővárosi szabóipart másfajta helyzetbe sodorták, mert a közönség egy másik része, amely amúgy is rosszul fizet, most a szabót még jobban megvárakoztatja. Ehhez járult még a megrendelések gyűjtésénél tíni törvény, melyet épp a bécsiéke és angolok nem respektálnak. Epp a fővárosi szabók azok, kik a hazai viszonyokat ismerve, most, midőn már a második törvényt tervezik, amely bennünket súlyosan érint — a hite t megszoritják és azt a rossz szokást kiküszöbölni akarják, hogy egyes könnyelmű megrendelők sorra járják a szabót, aránytalanul sokat rendelnek. De az iparosnak egyáltalán nem, vagy aránytalanul rosszul fizetnek. Ezeket nyilatartani van hivatala a fővárosi kereskedők és írfészabók hitel-tudósító irodája, így aztán a rendszeren fizető vevő nem mondhatja majd, hogy ő fizeti azt is, amit másan veszt a szabó és kereskedő. Ha tehát a kisiparost támogatni akarja a nagyközönség, akkor az, akinek nem annyira hosszú hitel, mint jó ruha kell, ne a főképenzes bécsi udvari szabókhoz, hanem a hazai szőrd kis- és középiparosokhoz forduljon bizalommal, mert az Ausztriából importált kész ruha ugys eléggé károsítja a magyar kisipart.

Tisztelettel

Schön Lajos.

— **Vidéki hírek.** Zagon községben Deák Lajos földműves, testvérét Tamást, széna elosztás közben támadt viszály alkalmával revolverrel hasba lölte. *Deák Tamás* haldozik. — *Szent-Gothárdról* táviratozók: Tegnap délután nagy zivatar és felhőszakadás volt. A *Lapincs* áradása következtében *Rába-Szent-Mihály* víz alatt áll és néhány ház bedől.

— **Ellopott táská.** *Wéber Imre* gazdálkodó felesége *Mayerhofer Margit* vidékről jött a fővárosba két kis gyermekével. Podgyászat egy napszámra bízta, aki a Kossuth Lajos-utca sarkáig vitte utána. Itt villamosra szállt *Wéberné* a podgyászt pedig a napszám az úlések alatt elhelyezve, eltávozott. *Wéberné* a Nyár-utca sarkán, amikor leakart szállni, észre vette, hogy podgyászából egy fekete bőrtáska hiányzik, amelyben 6000 koronát érvanymű és két takarékpénztári könyv volt. Mind a két könyv a Pesti Hazai Takarékpénztárhoz szolt. Az egyik a saját nevére 1880 koronáról, *Wéber Erzsike* nevére 1440 koronáról. Nyomban jelentést tett a rendőrségen, amely nyomozza a tolvajt.

— **Rendőri hírek.** Az utóbbi napokban a főkapitányságon a következők eltűnését jelentették be: *Lajos József* 11 éves iskolásfiú (lakik: Madách-utca 16.) *Mertin János* 16 éves borbélytanonc (Szabolcs-utca 15. sz.). *Csismarik Eleonóra* (Páva-utca 9. sz.), és *Kvitkó Zsuzsanna* 14 éves házi-leány (Dobosina). A rendőrség keresi az eltűnteket. — *Rudolf Antal* csehországi 34 éves napszámos tegnap összeveszett régi haragosával, *Roman Mihály* fűszeressel, annak Orhegy-utca 10. számú üzletében. Roman és négy társa, akikkel együtt sörözött, felkapták a sörs

üvegeket és véresre verték a kötelező Rudolfot. Sulyos sebével a Rókus-kórházba vitték. — Nap Lajos lakatossegédet az éjszaka a Fehérvári-úton négy ismeretlen csavargó megtámadta és összeszúrták. Veszedelemesen sebével, a mentők elszállították. — Pap Mária család tegnap délután a Népszínház-utca 11. számú házban abaktisztogatás közben az első emeletről az udvar kövezetére esett. Több zúrodást szenvedett. A mentők első segélyben részesítettek, azután a lakásán hagyták. — *Irissek* Ferenc iskolaigazgató Jácmin-utca 14. számú lakását tolvajkussal leinyították és 186 koronát érő aranyeműt ellopták.

— **Cigányzene a Telefon Hírmondóban.** Ma esti cigányzene közvetítésével kellemes szórakozást nyújt előfizetőinek a Telefon Hírmondó. Nyolc órakeresztésig a Hírmondó *riadója* s ki sem mozdulva otthonról, pompás cigányzenéket hallhatnak az abnonnessen egészen 11 óráig. E cigányzene-átvitelt az Emke-kávéházól közvetíti a Telefon Hírmondó. E zenévitelt azonban megszakítást szenved 8 óra 15 perckor, mikor a külföldi térszázalokat olvastatja fel a bekezdett újság és fél 10–10 óráig, midőn az est folyamán érkezett legújabb hírek felolvasása van napirenden.

SZÍNHÁZ, ZENE

**** Ujházi Ede vendégszereplése.** A Városligeti Nyári Színházban még csak rövid ideig vendégszereplését *Ujházi* mester. Holnap, hétfőn két egyfelvételű darabban, a kölcsönkért telesház és a miniszter előszobájában című vígjátékokban lép föl. Kedden pedig ismét a kölcsönkért telesház és a Cox és Boxban játszik. Ez lesz a mester utolsó előtti fellépése. *Ujházival* a színház legjobb erői játszanak együtt.

SPORT

**** Az Olympia versenyei.** Közönségünk min dig fokozottabb érdeklődéssel látogatja az Olympia sport-egyesület által rendezett versenyeket, mindhogy a vezetőség azon van, hogy az egyes számok minél jobban sikerüljenek. Különösen az egyórás versenyt várták izgatottan, melyben *Heiny* svájci bajnoknak a múlt vasárnapi match győztesének, *Fischer* világ, bajnoknak és *Gerger* hazánkfiának kellett indulniok azonban némi csalódást okozott *Gerger* elmaradása, kinek motorja elromlott. Nagyon ajánlatos volna az ilyen fontos versenyek előtt egy nappal a motort alaposan megvizsgálni, hogy a nagyszámú közönség az ilyen hirtelen elmaradást — különösen a legjobban favorizált versenyzőnél — félre ne magyarázhassa. Nem volt elég ez a baj, hanem a harmadik kört csinálta éppen a győzhetlennek látszó *Heiny*, ki ekkor 1¼ körrel verte *Fischert*, midőn egyszerre a vezető motor lánc elszakadt s az egész versenyt meghiúsította. Körülbelül a 45-ik körnél hozottat rendbe ismét a motor, de ez már nem változtatott az eredményen. A verseny következőképpen folyt le:

Vadász verseny. 1000 méter. Első Pécsi (100 méter előny), második Löwy, harmadik Hoffmann.

Főverseny. Két előfutam 1000–1000 méter s döntőben 5000 méter. Erkekes küzedem után *Bihary* nagy fölénnyel első, második *Frisch*, harmadik Hoffmann.

Kedők versenye. 1000 méter. Első Haringás, második *Vadas*, harmadik Pécsi.

Egyórás verseny. Miután *Gerger* nem indult s *Heiny* vezetők motorja elromlott, elsőnek érkezett be *Fischer* 52 km. 200 méterrel.

Júliusi handicap 1000 méterre. I. Hoffmann, II. Gyulay, III. Pécsi.

Motor-verseny. 10.000 méter. Tandem-motor elromlott. Első Hoffmann. Idő: 5 p. 2 mp.

**** Karlsbadi versenyek.** A karlsbadi meeting zárónapja ma folytat le. A közeledő kapuzárás hatása nagyon meglátszott a mai napon, mert a mezőnyök a megszokottnál is kisebbek voltak. A 20.000 koronás *Karlsbadi* díjban is csak négy fő futott, amelyek közül *Mindegy* igen könnyen győzött *Pszat* előtt, míg *Vagaról* bebizonyult, hogy tényleg nincs formában. Erkekes volt még a *Teplits-Schönau*-díjban *Patronnak* nagy suly alatt kivívott győzelme.

I. Alte Wiese-díj. (Gátverseny-handicap) Díj 4000 korona. Távolság 2400 méter. *Droher A. Princasso* (Huxtable első, hg. *Taxis Godioche-je* (Williams) második, *mr. Burnett Tó-Almás* (a *Nightingall*) harmadik. Azután *Fahr* dahin-ja. Időlet: Igen könnyen 4 hosszal első, 10 hosszal 3-ik. Totalizátor: 10: 31. Helyre-fogadások: I. 50: 61, II. 50: 56.

II. Eladó kétvésekes versenye. Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. *Báró Königswarder H. Lady Hintonja* (Bonta) első, *Krausz L. Justinájja* (Slack) második, *Mautner V. Windhundja* (Soutbey) harmadik. Azután *Joorisse*. Totalizátor: 10: 14. Helyre-fogadások: I. 50: 61. II. 50: 89.

III. Teplits-Schönau díj. Államdíj 4000 korona. Távolság 2000 méter. *Báró Rothschild N. Patronja* (Barker) első, *báró Königswarder H. Lumpácsis II.-je* (Adams) második, *báró Springer G. Minderje* (Tara) harmadik. Azután *Babér*. Időlet: igen könnyen 10 hosszal első, 8 hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 37. Helyre-fogadások: I. 50: 83, II. 50: 75.

IV. Karlsbadi díj. Díj 20.000 korona. Távolság 2400 méter. *Báró Springer G. Minderje* (Tara) első, *báró Königswarder H. Psztje* (Adams) második, *báró*

Springer G. Vagaja (Barker) harmadik. azután: *Vestal Virgin*. Totalizátor: 10: 15. Helyre-fogadások: I. 50: 90, II. 50: 111.

V. Westend-akadályverseny. Díj 3000 korona. Távolság 4000 méter. *Mr. White Da kommt sieja* (Slinn) első, *Mautner V. Tiamoja* (Poo e) második. Totalizátor: 10: 13.

VI. Kétvésekes Beaten-handicapje. Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. *Mautner V. Teplája* (Soutbey) első, *ifjabb Dávid E. Styriája* (Gray) második, *báró Springer G. Minderje* (Tara) harmadik. Azután *Ismét, Milfay, Tilly*. Totalizátor: 10: 85. Helyre-fogadások: I. 50: 148, II. 50: 276.

Nyiltér.

LUHI ERZSÉBET

Ásványvíz

Bereg-megyében szikla üvöben fakad és minden idegen elemfől mentes körül a palackba. Kiváló hatású különösen torok, tüdő és gége, ugyancsak a gyomorbántalmak minden nemé ellen.

Kitinó nyálkaidószert!

Előkelő orvosok bizonyítványai csodás eredményekről számolnak be.

A Luhi Erzsébet ásványvíz

kitinó töltő ital és borhoz keverve közkedvelt.

Megrendelhető a forrásbirtoknál Szolván (Bereg-megye.)
Budapesti főraktár: VII., Huszár-utca 5. szám.
Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

(Az o rovat alatt közöltnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem teletős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK

Bécs, július 20. A *Slavische Correspondenz* azt jelenti Prágából, hogy képviselőikörökben hire jár, hogy *Radmski* és *Pabstman* reichsrathi képviselők, a konzervatív birtokosok klubjának tagjai, legközelebb lemondának mandátumukról.

Ischl, július 20. *Báró Pasetti* kvirináli osztrák-magyar nagykövet ma délelőt kihaltatáson volt a királynál, délután pedig ő felsége családi ebédjére volt hivatalos.

Róma, július 20. A *pápa* ma bucsukihallgatáson fogadta az amerikai missziót.

Róma, július 20. A lapok jelentése szerint *Taft*, a Fülöp-szigetek polgári kormányzója ma *Manilába* utazott, miután a szentszéknél hiába próbált meghívást kieszközölni bucsulátogatásra.

Madrid, július 20. Azt hiszik, hogy a vasuti alkalmazottak tenyegzése dacára sem fog sztrájkra kerülni a dolog.

Belgrád, július 20. A szkupstina mindkét házát e hó 24-ére rendes ülészakra hivaták egybe.

Az olasz király otthon.

Róma, július 20. *Viktor Emánuel* király ma reggel 7 órakeresztés *Raeconighiba* érkezett, ahol a lakosság lelkesen üdvözölte.

A szász király trónralépése.

Drezda, július 20. Hír szerint *Frigyes Ágost* trónörökös július 22-ikén Ischlbe megy, hogy *Ferenc József* királlyal *György* király trónralépését közölje. Onnan a trónörökös hasonló megbizással *Münchenbe* utazik.

Hoche tábornok szobra.

Quiberon, július 20. *Hoche* tábornok emléksobrának mai leleplezésén *Pelletan* haditengerészeti miniszter beszédet mondott, amelyben a köztársaság hadseregét dicsőítette. A hadsereg szigorú fegyelmének — mondotta a miniszter — ki kellene terjeszkednie, viszont a hadsereg alá van rendelve a törvényeknek és a polgári hatalomnak és alá kell vetnie magát a parlament, a sajtó és a közvélemény ellenőrzésének. Ez ellenőrzés nélkül az ország a nemzetre kárhuzatos cázarizmus rabjává lesz.

Maconnen rász Párisban.

Páris, július 20. *Maconnen* rász tiszteletére tegnap ebédet rendeztek, amelyen *Etienne* képviselő *Maconnen* részt, mint retenthetetlen katonát és Franciaország barátját magasztalta. Hozzátette, hogy az új harri vasut célja, *Ethiopia* kincseinek értékesítését előmozdítani. *Maconnen* megköszönte az ünneplést és azt mondta, hogy *Etienne* szavait közölni fogja *Meneilik* királlyal, aki bennök újabb bizonyítékot fogja látni Franciaország barátságának, amely egyre bensőbbé alakul. Végül kijelentette, hogy *Ethiopia* ugyanolyan barátságot érez Franciaország iránt és azután poharát *Loubet* enök egészségére ültette.

A zanzibári új szultán.

Zanzibár, július 20. *Szaifid* Alit, a meghalt szultán fiát szultánná kiáltották ki. Az új szultán 21 éves koráig *Rogers* miniszterelnök lesz a régens. A rendet seholsem zavarták meg.

A forrongó Balkán.

Konstantinápoly, július 20. Török részről való jelentések szerint a mokra-planina incidenst az okozta, hogy a montenegróiak *Péter-Pálnapján* a szokásos örömlövésnek helyett a török örökre löttek. Montenegrói részről ezt tagadják és azt mondják, hogy az összetűzés oka *Hamdi* basa török határbiztosnak a vitás legelőhelyek határigazításánál tanúsított eljárása. *Tevfik* basa külügyminiszter tegnap közölte *Bakics* montenegrói követel, hogy 2000 montenegrói ember elvált a határon, bekerítette a török csapatokat és elvágta tőlük a vizet. A porta a montenegróiak visszavonulását követeli, megígérte, hogy kellő intézkedéseket fog tenni és gondoskodik újabb konfliktusok elhárításáról. Reméli, hogy az erőyes embernek ismert *Semzi* basa kiküldésével minden újabb összetűzésnek elejét veszik.

Konstantinápoly, július 20. *Bakics* montenegrói követnek a határszévi konfliktusok dolgában a *Jildiz-palatában* tett lépéseire a szultán legmélyebb sajnálkozását fejezte ki, mert a legjobb érzelmekkel viseltetik *Miklós* fejedelem iránt és kiltatásba helyezte *Hamdi* basa visszahívását.

A horvátok Dalmáciában.

Zára, július 20. A tartománygyűlés tegnap este tartott ülésén *Cingria* előadó (horvát-nemzetiségi) *Milicsnek* arra az állítására, hogy a közjogi viszonyok kívánt rendezésének alapja a magyar-horvát kiegyezés elismerése, megjegyzi, hogy *Milics* csupán egyéni nézetét fejezte ki, melyben a horvát-nemzetiségi párt nem osztozik.

Közigazdasági táviratok.

Pretória, július 20. *Transvaal* behozatalának értéke a folyó év első öt havában 3,478,165 fontot tett. Tavaly ugyanezen idő alatt 860,206 font értékű árut hoztak be. A vámjövedelem a folyó év első öt havában 431,668 fontot (tavaly 128,410) tett.

New-York július 20. A múlt héten kivitték 45,855 dollár értékű aranyat *Dé-Arikába* és *Nyugat-Indiába* és 333,745 dollár értékű ezüstöt, nagyobbára *Londonba*.

New-York, július 20. A *New-York Post* írja: Az a hír, hogy a pennsylvaniai vasut megszerzte az ellenőrzést a *Philadelphia* and *Reading*-vasutnál, egyre általánosabban terjed el az értéktörsdén, noha bizonyíték még nincs rá.

KÖZGAZDASÁG

Szövetkezeti tulkapások.

Budapest, július 20.

Le roi est mort, vive le roi! Alig hogy az *Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet* gyászveget ért, még nem hegedtek be az általa szegény léirevezetett gazdák zsebében és bizodalman ütött sebek s hancuibaiból máris egy új, hasonló szervezett támadt, amely újabb áldozatokra leselkedik. A biztosítási szövetkezeti vállalkozásnak hazánkban tapasztalt kudarcain nem kedvetlenítették ei annak harcosait, de azért az eddigi kárukot mégsem okultak. Nem az üzletvitel szolid alapokra való fektetése a cél most sem, éppogy, ahogy nem volt az eddigi szövetkezeti biztosító vállalatoknál sem; kormánysegély, hatósági támogatás és dédelgetés az amivel az anyagilag nem nyújtható garanciákat pótolni akarják. Bezzeg nem ez volt a módja annak, ahogy külföldi hatalmas szövetkezeti alakulások megindultak, nekitöltösdtek és megerősödtek. Ezek óvatoss vállalkozással, biztos és céltudatos üzletvitellel, szolid ajánlkozásokkal igyekeztek bizalmat kelteni s ennek megerősítése révén üzleteket szerezni. A mi szövetkezeteink ellenben a löcslyt arra helyezték a multban és arra helyezik most is, hogy a kincstártól anyagi hozzájárulást biztosítsanak maguknak. A néhai nevet fölvetett *Kölesönös Biztosító Szövetkezet* 200.000 koronát szerzett támogatás címén a kincstártól ennek közvetlen utódja még szerencsésenben járt és ez őszszegnek a dupláját tudta magának a kormánytól kijárni.

A szövetkezet vezető elemei nem érték be ezzel, hanem kieszközölték egy körrendeletet az összes hatóságokhoz e szövetkezetnek hathatós támogatására. Erkekes, hogy ezt az egészen általánosabban tartott körrendeletet, amelyet a hatóságok egyéb ügyekben százával kapnak s more patrio ad akta szoktak tenni, az említett szövetkezet minték használja ki. Minden egyes főszolgabírónak levelet kell küldöz, amelyekben a községi előjáróságokat arra kéri utasítani, hogy a községi épületek biztosítási kötvényeit a főszolgabírói hivatalnak küldjék be, mert ha azok ott egybe gyűltek, át akarja azokat ügynökeivel vizsgáltatni, állítógat oly célból, hogy helyesen vannak-e fölveve s a részvényirtársaságok nem alkalmaznak-e tulmagas díjakat. Sokkal valószínűbb azonban, hogy nem ily közönséges föltüntetett szándékkal óhajtanak a magukat telhetetlenségükben már állami faktorokként geráló ügynökök a

közégségi biztosítási kötvények birtokába jutni, hanem sokkal realisabb, hasznos ígérből. Nyilván azért, hogy megtudják-e kötvények lejáratáig idejéig s azt is, hogy milyen díjak mellett vállalták el a biztosítási intézkedések a károk esetére való biztosítást. Így aztán annak idején tudni fogják, mikor kell a biztosítási károkra közösekre némi szelíd nyomást gyakorolni a kinalkozó üzletelnek magukhoz való ragadása céljából.

Nos, meg vagyunk győződve, hogy ez nem volt a célzata annak a belügyminiszteri rendeletnek, amely a hatóságok figyelmébe ajánlotta ezt a szöveget. E rendelet kibocsátója tisztában volt azzal, hogy a közhatóságok nem állhatnak egyes magánvállalatnak vagy valamely vállalkozási formának a szolgálatába. A főszolgabírók hivatala nem lehet az, hogy egyes cégek üzleti érdekeit propagálja, más versenyzőket pedig elnyomjanak.

Ha a községek biztosítani kívánják károknak kitért épületeiket, ám tegyék azt úgy, hogy a legnagyobb garanciákat nyújtó s az ehhez képest aránylag legkisebb biztosítási díjat kéro biztosító-intézetekkel lépnek összeköttetésbe. Csak hogy annak eurálása, hogy melyik biztosító-intézet ajánlkozása tekinthető a legelfogadhatóbbnak, kell hogy a község szabad és felelősséggel terhes elhatározásának maradjon fenn tartása. A biztosító-intézetek pedig fejtsenek ki bármily éles, de szelid versenyt egymással szemben. Ily módon a községek is jól járnak, a tisztességes vállalkozás sem szenved rövidsége. Am nyerte el az üzletet így módon a biztosító-szövetkezet, de csakis így módon, mert csak ez felelhet meg a közérdeknek. De ne igyekeznek a hivatalos apparátus igénybevételével üzletet szert tenni. A hatóságok pedig ne értsék félre a hozzájuk intézett rendeleteket, amely előre nem látható, hogy oly eredményeket fog szülni, amelyek kibocsátásakor célba sem vettek.

Az agrárius sajtó organumai is hibásak ama tévhit ilköltésében, hogy ez a szövetkezet közhasznú vállalat, amely nem nyereség szerzés céljából alakult. És nem egész jóhiszeműtől abból következtetni azt, hogy az állam nem venne figyelmébe a község részét e szövetkezet alapításában s nem ajánlaná azt a törvényhatóságoknak, ha nyeresékre alapított oly magánvállalatról lenne szó, amely a többi magánvállalattal egy tekintet alá esik. Pedig az agrárius sajtónak alig kellene megmagyarázni azt, hogy a Gazdák Biztosító Szövetkezte is csak olyan természetű vállalat, mint a biztosító intézetek, csak úgy akar üzletek kötésére vállalkozni, mint ezek s a biztosítást is csak úgy vállalja el díjak ellenében, mint ezek. Azzal a különbséggel, hogy tőkeje akár-mely kis, nem szövetkezeti biztosító intézet vagyoni erejét meg sem közelíti s ezért természetesen a részéről nyújtható garancia is csekélyebb ezekénél.

E lap nem gyanúsítható azzal, hogy egyes érdekszövetségek szolgálatában áll, távol állott tőle mindig az egyeduralás is, mely a szövetkezeti alakulásokban gazdasági bajaink panaszait látja. Másfelől azonban oly irányban sem volt sohasem elfogult, hogy a szövetkezek főlívragása folytán elpusztult vidéki szatocok érdekében a szövetkezeteket támadni volna. E lap főszekeréseire odatolta meg legelfogulatlanabbul ezt a kérdést, amikor kifejtette, hogy ha a községek igényeit a szövetkezet elégti ki méltányosabban, akkor csak pusztuljon vígan a falusi szatoc, de ha a község jobban jár, ha a szatocnál vásárol, akkor veszen a szövetkezet. Épp így áll a dolog a biztosítás terén is. Legyen igazságos bírő a szövetkezeti s a részvényszerű biztosítás között a község. Kereszen biztosítást annál, akinek nagyobb bizalma van, aki jutányosabban vállalja a biztosítási kockázatot, s az állam szorítózközé arra, hogy állandó szigorú felügyeletet gyakoroljon az összes biztosítási vállalatok üzletkezelése felett, tartózkodjék azonban attól, hogy egyik intézetet a másiknak rovására pártfogolja.

A kormány pártatlansága e kérdésben nem is lehet kétséges. Az eimondott visszaélésektől a kormány teljesen távol tudjuk. Elvárjuk azonban a köz-igazgatási hatóságoktól is, hogy a szövetkezeti biztosító vállalat ügynekeinek te ne üljenek és hogy erőlyesen hártítsák el magukról ezeket az az inszINUACIÓJÁT, hogy a biztosító szövetkezet velők rendelkezhet, mert hiszen így módon a járási főszolgabírák hamarosan lesüljődnének egy magánbi-tosító szövetkezet — szubagenseivé.

Ipár és kereskedelem.

Uj hitelszövetkezetek Beregvármegyében Az az eszme, mely az 1896. XXIII. t.-cikkben nyert kifejezést, Beregvármegyének nemcsak a ruthén-kirendeltség által támogatott felvidéki és szlovai járásai-ban, hanem a többi járásokban is napról-napra ör- vendesben nagyobb és nagyobb tért hódít. Elkeltintve a már régebben működő bátyui és adonyi hitelszövetkezetektől, legközelebb megalakult az Debreczenben és Gátón is; M.-Bégyanban pedig alakult félben van. Gátón május 4-én volt az első befejezés, — és hogy a konzervatív természetű s minden ilyen új dologtól tartózkodó közép az eszmét mennyire megkedvelte, annak elég bizonyossága az, hogy a részvények száma 2 hó alatt 208-mal, a tagoké 100-zal emelkedett. Formálma e rövid idő alatt 23.000 korona volt, melyből azonban csak egy ötödörészét adtak ki kölcsön a tagoknak, a többivel a szövetkezet a tagok régtbb. terhes váltó-tartozásait fizette ki. E szövetkezetbe Gát székhellyel Kis- és Nagy-Gát, M. János és B. V. Ardó tartoznak. Tagjainak száma jelenleg 197, a részvényeké pedig 503.

Sertés kivételünk Németországba. A magyar kormány berlini gazdasági szaktudósítójának jelentése szerint Németországban most igen élénk a magyar sertés iránti kereslet. Legjobbban lehet értékesíteni az öreg, nehéz sertést, amelynek vastag szalonájja van, de nagy gond fordítandó a szép és tiszta feldolgozásra, mert a hanyagul kezelt árú vevőre nem talál.

Az önálló vámterület és a kereskedelmi kamarák. A kereskedelmi kamarák az idén Debreczenben tartják kongresszusukat. A debreczeni kereskedelmi és iparkamara most egy körlevelet intézett az összes magyarországi kereskedelmi és iparkamarákhoz, amelyben felszólítja, hogy nyilatkozzanak, vajjon elfogadják-e a kassai ipar és kereskedelmi kamara azon indítványát, hogy az idei kongresszus tárgyat egy pont és pedig az önálló vámterület kérdése képezze. A kamarák egy része már nyilatkozott ez ügyben s elfogadják az indítványt, mivel ez uton is kifejezést akarnak adni annak a nézetüknek, hogy nem tartják szükségesnek a közös vámterületet s a gazdasági különválástól nem félnek.

Uj tévhit-élelválta. Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegye kis-kun-élelválta járásában levő Ujkécske községben a postahivatalnál látóvirda hivattal rendezték be, mely működését korlátolt szolgálatul július hó 18-án kezdte meg.

A kereskedelemügyi miniszter és a vidéki nyomdaipar. Felírat érkezett ma Lang Lajos kereskedelemügyi miniszterhez a debreczeni kereskedelmi és iparkamarától a vidéki nyomda- és könyvkiadóipar érdekében. A kamara ugyanis a megrendelések gyűjtésének tilalmát kéri a nyomda-iparra is, mert nem lát semmi okot fennforgni arra, hogy azt a védelmet, melyet az 1900. XXV. törvények a vidéki iparra és kereskedelemre nézve biztosít, éppen azoktól az iparosoktól vonja meg a végrehajtási rendelet, a melyek e védelemre a hatalmas vállalatokkal szemben legjobban rászorulnak. A felírat szerint a vidéki nyomdák és papirkereskedések részéről annyi a jogosult panasz, különben is a fővárosi nagyvállalatok egyoldalú dédelgetése, a nyomtatvány és írószek központosság miatt, hogy a törvény rendelkezésének világos megsértésével ez jobb sérelmei méltatlanul érnék őket, a különféle nagy intézetek, gyárak, vállalatok, kereskedések, melyek esetleg oly szükségletek fedezését igénylik, melyek helyben nem kaphatók, könnyen segíthetnek magukon, módjukban áll a fővárosi vállalatokhoz fordulni. De általános szabadságot nyujtani, hogy a kivételes cikkek örve alatt mindenféle nyomtatványt, írószert és könyvkiadómunkát szállíthassanak, illetőleg ezekre nézve szabadon nyujthassanak megrendelést vidéken a fővárosi vállalatok, nagy igazságtalanság volna a mai vidéki nyomdai és rokon iparokat fejlődésükben megakasztani. A miniszter tanulmányozni fogja a kérdést és azután határoz.

A budapesti munkaközvetítő-intézetnél az e heti kimutatás szerint 5544 munkás keres foglalkozást, kik közt majdnem minden iparág képviselve van; hiányzik azonban és munkát kaphat helyben: 1 rostás, 1 acél-vésnök, 1 gépszerező, ki motor és villamos-gyújtó kezelését ér. 1 búrónkös; vidéken: 10 kosáronó, 44 bogárn, 52 kádár, 12 nyerges és fényező, 3 művelő-festő és vegyítész, 1 könyvny, 3 költőgyártó, 3 pamut- és gyapjú-szövő, 1 paplanos, 3 doboz-készítő, 1 gipsz-szobrász, 2 szűcs, 2 kalapos, 2 halász, 2 késses, 1 szitakötő, 1 keresztény nagykorú óras. Kereszen továbbá: szakfónó-t, lehnemű vegyítész- és vasalónóket, vendégli szakácsnót, lehnemű varró- és himzőnóket, cipőragasztó-nóket, női derék- és ajvárónóket, linaflukat ötvösznek: asztalos, bádogos, cipész, fényező, fa-esztergályos, kárpitos, lakatos, rézöntő, férfi- és női szabómesterek, kereskedők, nyomdák és gyárak. Tanulóenyeket pedig: kereskedők, varrodák, nyomdák és gyárak. Jelentkezni kell az intézetben, VIII. ker. József-körút 86. sz. alatt.

A hegyvidéki akció. Máramaros-Seigetéről jelentik: A hegyvidéki közgazdasági akció Máramarosban igen üdvösen hat a lakosság anyagi és szellemi haladásának előmozdítására. Kazy József miniszteri megbízott az utóbbi időben is több ízben utazta be a vármegye egyes községeit s a helyszínen szerzett tapasztalatai alapján s a báró Roszner Ervin főispán elnöklése alatt működő „közgazdasági bizottság” meghallgatásával tette meg a mezőgazdaság, az állattenyésztés és a háziipar fejlesztésére irányuló javaslatait. Már mintegy 40 hitelszövetkezet működik az egyes községekben s a közel jövőben több fogyasztási szövetkezet felállításra is várható. A földmívelésügyi miniszter több minta-parasztagadás felállítását helyezte kiállításba s a vizáradást okozó több palak szabályozására szakközveket küldött ki; Izán és Kölcseyesen a kormány támogatásában részesülő kosárfónó-telepek működnek. A főispán neje, szül. Forgách Klótid grófnő kezdeményezésére és védnöksége alatt a múlt évben Máramarosszigeten megtartott háziiparkállítás kedvező hatása is érezhető, mert a kormány segítségével folytat a nagyonosságú háziipar erősebb lendületet nyert. Máramarosszigeten már legközelebb megnyílik a szövőiskola, Huszton pedig az államilag segélyezett agyagipartelep már több hónap óta működik. Dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter megbízásából a hegyvidéki akció sikerének előmozdítására végett közelebb Falogh Vilmos miniszteri tanácsos és Kazy József miniszteri megbízott Máramarosvármegyében időztek. A főispán a birtok-

viszonyok rendezhetése céljából a telekkönyvek átala. kításának elrendelése iránt tett javaslatot s az iránt is tett előterjesztést, hogy a hegyi lakosság részére elegendő legelőterületet biztosítsassék.

Az Országos Erdészeti Egyesület folyó évi rendezés közgyűlését szeptember hó 8-án és következő napjain Menyházán (Aradmegye), illetőleg Gurahonczon és vidéken tartja meg a következő napirenddel és tárgysorozattal:

Szeptember 8. Megérkezés Aradra a délutáni és esti vonatokkal.

Esti 8 órákor ismerkedési estély az aradi város- ligit vendéglőjében. Egy teríték ital nélkül két-három korona.

Szeptember 9. Reggel 5 óra 53 perckor külön- vonattal Menyházára. Megérkezés Menyházára 9 óra 56 perckor. Ott eszállásolás.

11 órákor a közgyűlés megnyitása a fürdő nagytérben.

Szeptember 10. Reggel 5 órákor különvonattal Gurahonczra. Reggeli Borosbócs és Gurahoncz kö- zött a vonaton. Érkezés Gurahonczra 7 óra 11 perckor. Itt a Bleier-téle cementgyár megtekintése, azután gőzmozdonyu erdei vasuton az aradi és osanádi egyesült vasutak erdőbirtokának honciszori völgyébe. Utközben a kiterjedt díófa-ültetvények, az erdei vasut és a tűzifakezelés megtekintése. Onnan Iolyton erdei vasuton a zöldeai völgybe. Itt a közgyűlés be- fejezése.

Szeptember 11-én. Reggel 5 órákor különvonattal Gurahonczra (reggeli, mint az előző napon), onnan erdei vasuton Zöldesre. Átszállás a készen álló ko- csikra s ezeken 1/2 óra alatt a Kőrös-Maros vízvá- lasztó azon pontjára, melynél a Munk-ég erdei vasut- jával találkoznak. Itt villásreggeli, (melylyel az erdő- birtokos cég vendégeli meg a résztvevőket), azután gőzmozdonyu erdei vasuton Maros-Szlatinára. Itt a völgy- és íleleg bükkfái feldolgozó Munk-éle lüz- telep, a síkló és a villamos erdei vasut megtekintése. Ebéd. Délután 4 és 11 órákor az iparvasutal Tót- váradra, ahol ugy Erdély, mint Arad-éle van osat- lakozás.

A nagy kir. államvasutak igazgatóságának értesítése szerint, a rohibetsi fürdőbe való utazás megkönnyítése céljából a Budapest-keleti pályaudvar- ról délelőtt 8 órákor Füméba induló, valamint a Füméből Budapest keleti pályaudvarra este 9 óra 5 perckor érkező nappali gyorsvonathoz osatlakozólag, Zágráb m. á. v. és Krapina között majus 15-től szeptem- ber 15-éig terjedő időszak tartamára mindkét irány- ban egy-egy új személyvonat helyeztetett forgalomba. A csatlakozó vonat Zágráb m. á. v. pályaudvarról d. u. 2 óra 32 perckor indul és Krapinára d. u. 4 óra 06 perckor érkezik, Krapináról pedig d. e. 11 óra 33 perckor indul és Zágráb m. á. v. pályaudvarba d. u. 1 óra 46 perckor érkezik.

A vetések állása a külföldön. A földmívelés- ügyi miniszterhez a konzuli hivataloktól beérkezett jelentések szerint Olaszországban az aratás megkezdett s az eredmény nem lesz kifogástalan. A kukorica- vetésekről beérkezett jelentések sem biztatók, a szőlő állása azonban kielégítő. A selyemtermelés eredmé- nye a múlt évhez képest mennyiség tekintetében hanyatlott, bár az idén jóval több pete költetett ki, mint a múlt évben.

Szerbiában a nési kerületben a buzatermeskiltá- sok közepesek, az árpa és rozs jó közepes termésű, a zab azonban jó. Feljődik is jó termésű bizta. A begrádi konzul jelenti, hogy az időjárás a növény- zet fejlődését, különösen pedig a kukoricánöveket előnyösen előmozdította.

Angolországból a londoni főkonzul jelenti, hogy az időjárás Iolyton változó, hűvös és esős és bár a növényzet mindaddig jól tűrte az abnormális időjárás, most már szárazabb és melegebb időre volna szükség, hogy a termés megfelelőleg sikerüljön. A gabona-és eszék közül legjobban áll a zab, amely szabadon haad. A szénatermes gazdag. A burgonyában a sok eső és Iolytontartó hideg időjárás kárt okozott.

Romániából a bukaresti főkonzul jelenti, hogy a változó időjárás és különösen a sok esőzés miatt a gazdasági munkálatok gyakran félbeszakadtak. A repce aratása is nagyon nehézkesen és elég sok csa- lózással Iolyt le. Az összes eredményt nem becsülük többre, mint 70.000 tonnára. Az öszi buza fejlődésé- nek az időjárás kevésbé ártott, ennél fogva a termés- kiltások is változatlanul jó közepesek. A zab kitűnően fejlődik.

Törökországból jelenti a szaloniki főkonzul, hogy az aratás június elején az árpa és rozs vágásával ked- vező időjárás mellett megkezdődött. A többi gabonafélék jól állanak. Az öszi buza kifogástalan, a kacsók fejlődése normális, mindel fogva jó aratási eredmény várható. A zab a legutóbbi napok alatt lényegesen javult. Az ópiuszedés bevégezetett s az eredmény a múlt évéhez képest ugy mennyiség mint minőség tekinté- ben emelkedett. A rizs általában jól áll, ugyszintén a kukorica és burgonya is, melynek töltötötését meg- kezdették és némely helyen be is végezték. A hü- velyesek és kerti vetemények szépen fejlődnek s a különféle Iaju dinnyék, melyek nagyobbára a kuko- ricások közé vetettek, jól gyarapodnak. A rétek kaszálását június hó elején kezdték meg kielégítő eredménnyel. A szőlő, melyet a rossz időjárás még eddig teljesen megkímélt, szintén kifogástalanul áll, hajtásai erőteljesen fejlődnek és dusan kötődnek. A gyümölcsstermes azokon a vidékeken, melyeket a tavaszi fagyok megkíméltek, megiehetősen kielégítő.

A BUDAPESTI NAPLO telefonja.

Szerkesztőség 56-12
Kiadóhivatal 54-39

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

E. E.-né, Budapest. Az anyának van igaza. Az ő jelenlétében a leányai akárkivel, vagy akárkikkel végigmehetnek az utcán, a nélkül, hogy az ellen bármi kifogást lehetne tenni. Egész másképp esnék megítélés alá, ha a leányok a mama kísérete nélkül fogadnák el a férfiak kíséretét.

B. H. Kengyel. Egész nap folynak az előadások. A vasuti hivatalnokok fia semmitéle előnyben nem részesülnek, amintohogy a felvételnél nem kell semmitéle protekció.

B. nővére. 1. Nem kaptuk meg a levelét, különben válaszoltunk volna. 2. A kerületi előjárásához kell folyamodni. 3. Igen, akkor tanulót is fogadhat jól. 4. Nem húzták ki.

B. A. Rebrény. 1. Gazdasági kérdésekben a Közletek szerkesztősége (IX. Üllői-ut 25.) szívesen ad felvilágosítást. 2. Csak tisztességesen legyen ültözve és tudjon sokat, ez a fő.

Sz. V. Monor. Az utolsó népszámlálás szerint ezer férfira 1009 nő esik.

Budapest, 21. 1. Még nincs olyan iskola sehol. 2. Nem húzták ki a sorsjegyeit.

T. A. Pásztor. Méltóztatassék ez ügyben Püspöky Gráciazián ny. huszárlőhadnagyknak írni. (IV. Koronaherege-utca 7. szám.), mert az a lovag, a kiről levelében kérdezősködtök, már meghalt.

R. J. Budapest. A képzőművészeti társulat utján értékesítheti. Jördüljön Ambrozovics Dezsőhöz, a társulat titkárához (Budapest, Városliget, Műcsarnok.)

B. E. Kolozsvár. Méltóztatassék a kérdést újból feltenni, akkor szívesen válaszolunk reá, mert a levelét nem kaptuk, csak a válasz sürgetését.

Fürdővendég. Meg kell nézni a végrendeletet, s ha abban a kérdéses összeg iránt az ön javára intézkedés történt, akkor perelheti az örököszt az összegért.

K. E. A pályázati kérvényeket augusztus 25-ig kell badni, szeptemberben már késő lenne. De ha akkor maturál, adja be mégis a folyamodását az osztály-bizonyítvánnyal s jelentse ki, hogy az érettségét szeptember folyamán pótolni fogja.

J. K. Végvár. Ha bizonyítékai vannak, adja át az ügyet egy ügyvédnek s indíttassa meg vele a válópórt. A mássikkal nem tehet semmit.

W. J. Miskolc. Ausztriai cégekről nincs névjegyzékünk, de mint hirdetésí rovatunkban olvashatja, most készül egy új.

Sch. Gy. Martonos. Természet, szerkesztősége II., Donáti-utca 7.

F. J. Szenta. Az alperes lakóhelyén illetékes bíróságnál kell a panaszt beadni.

D. J. Nagyvárad. A hercegi uradalmak mai birtokosa Porcia Lajos herceg, lakása Spital, Karinthia.

B. H. Budapest. Adatok nélkül az ilyen dolgot megírni lehetetlen; már pedig ön levelében nem nyújt pozitív adatokat. Ha a dolog közlését kívánja, kérünk adatszertű tájékoztatást, vagy közölje voltánk címét.

R. Cs. Naponta közöljük a közgazdasági rovatban.

Lippai levelező. A román lapból fordított cikket sajnálatalunkra nem használhatjuk.

S. J. Nagyvárad. A meserovatban csak eredeti meséket közlünk.

M. L. Teschen. Ha valami érdemes van bennük, küldje be. el fogjuk olvasni.

N. J. Füzés-Abony. Az említett pályázatról nincs tudomásunk. Azok a versek egybegyűjtve még nem jelentek meg.

G. S. Eger. Somogyi-Glüh: Gyakorlati angol nyelvtan.

T. J. E. Budapest. Igen, kölcsönösen kiadják egymásnak.

F. M. Keleczel, Singer és Wolner könyvkereskedésében, Andrassy-ut 10.

A. J. Vukovár. A tizenötödik században használták először.

Washington. Azt csak az algebrából tanulhatja meg. Mértéssel semmitéle pontos számítást a térképen nem tehet.

W. Gy. Bustyaháza. Leveléről nem tudunk. Ha megkaptuk volna, nem várakoztatnók meg mostanig a válaszzal.

T. A. Madarász. A pályázat augusztus hó 31-én jár le és szeptember hó 15-én megkezdődik a tanulmány.

212.156. sz. előfizet. Földmívelési Értesítő a címe és havonként egyszer jelenik meg. A miniszteriumban rendelheti meg.

211.170. számú előfizet. 1. Rendes évi fizetéseik van, 3200 korona és 1600 korona lakbér. 2. 16.000-40.000 korona.

L. F. J. Meg fogja kapni az engedélyt, de a díjakat újból kell fizetnie.

Wl. Nem lehet általánosítani az ilyen. Közölbetetlen.

Hű előfizet. 1. Ellene szavazott, 2. VIII. József-körút 20.

B. A. Budapest. Nincsen olyan tantárgy, de van rhetorica.

M. L. Pécs. Nem közölhető.

L. J. Losoncz. A röpke ölet nem közölhető.

J. Gy. Fiume. Igen, érvényes.

H. B. Debreczen. A Közgazdasági Lexiconban.

Sorsjegyek.

W. J. Budapest; K. L.; K. M. Perccseny; T. L.; B. Á. T.; J. B. Makó; V. A. Hódmezővásárhely; L. K. Galantha. Sorsjegyeik nem nyertek.

BRONDORFI A LEGJOBB NYÁLKAOLDÓ GYÓGYVIZ.

Szalai és Társa bank és váltóüzlete a m. kir. szab. osztályorszájaké felügyelősége alatt. Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. Vesz és elad sorsjegyeket, értékpapírokat és állampapírokat a napi áron, elad sorsjegyeket részletfizetések, ellenőrző a sorsjegyek húzását, beváltja a kisorsolt sorsjegyeket és az esedékes szelvényeket. — Pénzkölcsönt nyújt mindennemű sorsjegyekre és értékpapírokra.

Napirend.

Naptár. Hétfő, július 21. — Római katolikus: 8-niel pk. — Protestáns: Dániel. — Görög-orosz: (július 8.) N. Prokop. — Zaidó: Tham. 16. — Nap két: 4 óra 9 perckor. — Nyugszik: 7 óra 30 perckor. — Hold két: 7 óra 35 perckor este. — Nyugszik: 4 óra 58 perckor reggel.

A miniszterek nem fogadnak. Nemzeti Szalon állandó kiállítása (Ferenciek-terc 9. sz.) d. e. 9 óratól este 7-ig. Felépődij 50 fillér.

Nemzeti Múzeum. Állattár nyitva van délelőtt 9 óratól 1 óráig. — Tobbi társai 1 korona belépődijjal meglekintethetők.

Technológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9-1-ig. Közlekedési Múzeum a Városligetben nyitva d. e. 9-10i 12 óráig és délután 2-6 óráig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

As Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10-12-ig. A fűvészeti könyvtár (Károly-körút 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9-2-ig, vasár- és ünneppapon 9-12-ig.

Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Sölyom-utca sarkán, reggel 8 óratól este 8-ig.

Égyleti fűvészert az Üllői-uton délelőtt 7 óratól 12 óráig és d. u. 2 óratól 7 óráig.

Állattári a Városligetben nyitva egész nap, Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténetgyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az új levezetőség árusításokat is eszközöl) a városigeli iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 8 óráig. A külhoni kirendeltségek központi ügyvezetősége (Magyar kereskedelmi, részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Közigazgatási hatóságok s azok tisztviselői részére nélkülözhetetlen kézikönyvek!

Az Athenaeum r. társ. kiadásában a következő közigazgatási munkák jelentek meg:

DÁRDAY SÁNDOR. Közigazgatási törvénytar. Második kiadás. A fennálló Törvények, Rendeletek- és Döntvényekből rendszeresen összeállítva. Nyolcz kötet és Tárgymutató, valamint két pótkötet. Ára tizenegy vászonkötésben 116 korona.

Az állami számvitelről szóló 1897. évi XX. törvényzikk, annak története, indoklása és végrehajtási utasítása. Kézreboosátja: Dr. FALUSSY GUSZTÁV. Második kiadás. Ára 9 korona.

Magyar közigazgatási jog kézikönyve. A jogtanulók s egyéb vizsgálati jelöltek igényeihez alkalmazva. Rendszeresen összeállította: FÉSŰS GYÖRGY. Harmadik átdolgozott és javított kiadás. Ára 10 korona.

JOGI TANÁCSADÓ. Segédkönyv a hatóságokkal való érintkezésére, beadványok és okiratok szerkesztésére és a legkülönbözőbb joggyűjtemeleken eljárásra. Szerkesztette Dr. FODOR SÁNDOR. Ára füzve 8 korona, Tartsós vászonba kötve 9 kor. 20 fillér.

Az állami pénztárak szervezete. Állami pénz- és értékekezelés. Kézikönyv hivatalos és magánhasználatra, rovascsoló biztosoknak, községeknek, feleknek az állampénztári és adószítási szakvizsgához. Összeállították és írták: Halász Lajos és Szigeti J. József. Második bővített kiadás. Ára 6 korona.

A közigazgatási hatóságok elé utalt KIHÁGÁSOK és az azok körüli eljárási és pénzkezelési szabályok. A fennálló törvényok, rendeletek és elvi jelentőségű határozatokból rendszeresen összeállította és magyarázó jegyzetekkel kísérte: Kiss Emil. Ára füzve 20 korona. Díszes vászonkötésben 24 korona.

A magyarországi NÉPOKTATÁSÜGY kereskedelmi és ipari szakoktatás szervezete és közigazgatása. A katedovára, népoktatási tanintézetekre (elemi- és felsőbb népiskolakra, polgári iskolákra, tanítóképző intézetekre) felsőbb leányiskolákra, kereskedelmi tanintézetekre és a vallás- és közoktatásügyi miniszterium hatáskörébe tartozó ipariskolákra vonatkozó összes

törvények, szabályrendeletek, utasítások, rendeletek, döntvények gyűjteménye. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr engedélyével hivatalos források felhasználásával szerkesztették: Lévy Ferencz, Dr. Morlin Emil, Szuppán Vilmos. Ára 3 kötetben, angol vászonkötésben 36 korona 40 fillér. Egy-egy kötet ára 13 korona 20 fillér.

Magyar- és Erdélyországi Telekkönyvi Törvények és rendeletek gyűjteménye. Kiegészítve a legfőbb nélfészéki döntvényekkel. Feldolgozta: Dr. PEREGRINYI JÁNOS. I. rész: (1850-1897.) II. rész: (1898-1899.) III. rész: (1899-1899.) Ára a három résznek füzve 13 korona helyett 8 korona. Három angol vászonkötésben 16 K. 40 L helyett 13 korona.

A közigazgatási bíróságokról szóló törvény. (1896. évi XXVI. törvényzikk.) Ára 2 korona.

A közigazgatási bíróságokról szóló törvény. Jegyzetekkel és utmutatóval ellátta: ZABULIK LÁSZLÓ. Ára 6 korona.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1902. július hó 21-én.

Az édes lányka.

Operette 3 felvonásban. Irta: Landesberg és Stein. Zeneje Reinhardt Henrikől. Ford. Komor Gyula. Személyek: Liebenburg B. Sziklay Plevni Prosper Izso Adél Jámbor Max Csaiszér Liebenburg R. Mihályi Anatól Rónay Winter Lola Perényi M. Miczi Billik Láng Ferenczy Fanny Keleti Weyringer Kállay Klappanyu Körmenidi Kezete 7 órák.

VÁROSLIGETI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1902. július hó 21-én.

Ujházi Ede mint vendég.

A kölcsönkért feleség.

Vigjáték 2 felvonásban.

Utána:

A miniszter előszobájában.

Vigjáték 1 felvonásban.

Kezete 7 1/2 órák.

Ös-Budavára.

Nyitva délután 6 órától reggeltől 4 óráig.

Remek varieté-műsor

a nagyvilágban a világ legkiválóbb attrakcióival.

The Manhattan-Quartett

világhírű kábelművészek.

Umberto & Rolandó

kiváló zeneművészek stb. stb.

M. kir. honvédeknél hangversenye.

Prandi világhírű mech. színháza.

Ingyenes látványosság 9 és 12 órák:

A Binder-család

toronykötelen. Lovarda. Számos egyéb szórakozás.

Belépődíj 60 fillér. Gyermekjei 20 fillér.

Kedvezményes jegyek minden tiszteletben.

Szülők figyelmébe! Alkalmi kószonók és szavalmányok, melyben minden alkalomra igen szép köszöntő versek vannak és a legszebb svavadi darsók kábel és nagyobb gyermekok számára. Írta: Caernay József, f. v. tanító. Ára: 1 korona. Kapható a lap kiadóhivatalában. 4186

Külsőbenjárú csinosan burtozott tiszta szoba, asznai kiadó. Dohány-utca 88. I. em. 7. Vidékiek, vagy helybeliek, kik hosszabb vagy rövidebb időre szobát bérelni óhajtának tiszta, világos és fröngemest szobákat kaphatnak igen olcsó áron. Főherceg Sándor-utca 30. I. em. 13/B.

Okleveles tantudó ajánlók helyben érdeklőkre állást-ért. Cim: G. S. József-körút 2. Törsde. Részletfizetésre arany, ezüst, ékszerok, zseborák és ingaórák olcsón kaphatók. Grünberger Armin Béla IV. Váci-utca 30. I. em. 23.

A vadászati idény alkalmára vadászok szives figyelmébe ajánlván! A vadászati irodalom gyöngye:

Az apróvad vadászata. Irta: DIEZEL. Az erdésznek nyolczdik bővített kiadása után a hazai viszonyoknak megfelelőleg átdolgozta. Dr. MIKA KÁROLY. A vadászokból ábrázolt. Sperling után aquarellélt után készült 16 színyzatú, 20 műnyomatú teljes és 24 szövegkötettel.

Ezzel kapcsolatban ismeretti mindazon tényeket, melyek a gyakorlati vadászattal szorosan összefüggnek, s melyek nélkül a rendszeres vadászat nem gyakorolható. A könyv Diezelnek az apróvad vadászata t. 30 év alatt szerzett tapasztalatait tartalmazza, a vadászati irodalom terén a legújabb időben megjelent érdekes és fontos észleletekkel bővítve. Mindaz, amit tartalmaz, az életből van elvett s minden, amit szemünk elé varázsol, a gondos megfigyelésnek és a közvetlen tapasztalatnak megbízható eredménye. A könyv tartalma a következő: Vadászok, őz, nyul, éregnyul, róka, borz, farkas, vadmacska, vidra, apró ragadozó, lopoly, fészán, császár madár, erdei szalonka, vadrézék, vadutak, ragadozó madarak, a lövés művésze és a legújabb kor vadászlegyevei. Ára stilszerű díszes vászonkötésben 20 korona. Megjelent az „Athenaeum” irodalmi és nyomdai részvénytársulatnál Budapest, VII., Kerepesi-út 54. szám. Kapható a kiadó-társulatnál és minden könyvkereskedésben.

Magyar üvegbiztosító-társaság

BUDAPEST, Váci-körút 31.

Biztosít tükör-üvegtáblákat portálékban, üvegtérteket egész építményeknél, a legelőször díjak és a legpontosabb leszámitások mellett. Több ezer szülő biztosításánál tetemes kedvezmények. Elvállal szállítási biztosításokat is.

ÜGYES ÜGYNÖKÖK kerestetnek.

BAYER-féle MAGYAR TURISTA-TAPASZ

nyuszkem-, bőrkéreg- és bőrkeményedés ellen biztosan és gyorsan ható szer. I eredeti tekercs 80 fill. 1 korona kedelté után hármentve küldi az egyedül kszítő a. „Vöröskereszt gyógyszerár” Budapest, VI., Andrássy-út 84. Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

Magy. kir. Államvasutak. Gyors- és teher-árufelvételi hely Budapest Lipótvárosban.

A székelyfővárosi közönség nagy része nem bír tudással arról, hogy a magyar kir. Államvasutak igazgatósága már évekkel ezelőt Budapest lipótvárosi városi emion iródt rendeltet be a Lipótvárosban — Arany János-utca 31. sz. alatt, a hol a vasuton elszállítandó gyere- és teherárak 1000 kcm. súlyú feladhatók, melyekről végleges átvételi elismervényok (feladást vévenők) szolgálnak ki.

Térjelölés, tisztosúly és oly árak, melyeknek vasuton való szállítása különös költségekhez van kötvő, a felvételi időt ki vannak zárva. Hivatalos órák hétköznapokon reggeltől 8 óráig 12 óráig és d. u. 2 óráig 7 óráig vannak megállapítva — a törvényes munkaszerületi napokon azonban az iróda nincs nyitva — a törvényes munkaszerületi napokon iródban feladott árúknak az illető pályaudvarokra való kifizetéséről következő illetékek számitatnak fel:

- a) gyorsárúkról: 10 kcm. súlyig 20 fillér 10-50 kcmig 40 ; minden további 50 kcmért 30 ; b) teherárúkról: 50 kcmig 40 ; minden további megkezdett 50 kcmért 30 ; Minthogy a szállítmányok esakály díjazását a fő- és székelyváros IV.-IX. körletéből a lakásról ezen városi felvételi iródban is elszállítatnak, a szállító közönség ezen előnyü helyzetben van, hogy szállítványait nem kénytelen a távol eső pályaudvarokra tetemes költséggel személyesen kiszállítatni és ott a feladó verseny átvételéig órákat elitolteni, — hanem módjában áll ezen tendőt egy levelezőlap útján a vasúttársulattal közvetlenül egyeztetni, — miert is a magyar kir. Államvasutak igazgatóságnak ezen intézkedése a szállító közönség érdekeit nagy mértékben előmozdítja.

Finom butorok = A NÉGY = EVANGÉLIUM Regényküzis. Írta: ZOLA EMIL.

A szerző által egyedül jogszított magyar fordítás. A világhírű ciklus, melyben a nagy francia író a társadalom négy legnagyobb problémáját dolgozta fel, eddig első krt része jelent meg egyidőben a francia eredetivel. = I. RÉSZ = TERMÉKENYSÉG (FÉCONDITÉ). Ára két vaskos kötetben 7 korona. = II. RÉSZ = MUNKA (TRAVAIL). Ára két vaskos kötetben 7 korona. Megrendelhető együtt, v. külön-külön a LAMPÉL ROBERT-FÉLE (WODIANER F. ÉS FIAI) ct. és kir. udvari könyvkereskedésben Budapest, Andrássy-út 21.

SÁRKÁNY ÉS SCHÜTZ butoroknál Bpest, Erzsébet-körút 12. a New-York-kávéházzal szemben eszközölhető. Teljes mennyiségnyi kelegyéknek még külön engedmény. Minden butorérvő érdekében van, mindenek helyességéről személyesen meggyőződést szorzani. Ugyanott használt butorok beszeresítenek. Butoralkalmazat 70 fillér helyegyekben való beküldése mellett, bérmentve küldjük.

Villanyvilágítási szerelések, gáz és petrólium csillárakok villanyra való átváltoztatását olcsón elvállalja Barta Károly VIII. Főh. Sándor-utca 32. Cimbalom-tanítás. Cimbalomzni tanítok Alaga módszer szerint, hölgyeket és gyermekeket, házban és házon kívül. Cim: S. E. VIII. Zerge u. 3. fezt 4. 4237 Szabónó kintőn gyakorlati, ajánlja magát elegáns ruhák készítésére saját lakásán. Dívtáros fazonok 3 fétől feljebb. Egy kísérlet elegendő. Szentkirályi-utca 22. II. 26.

Titkos betegségek gyógyítására és specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján Dr. FABINYI J. v. kórházi orvos, specialista gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: húgycsőfolyást, hólyagbajokat, bujakoros sebeket, syphilit, ennek következményeit, makacs borbajokat és az öntertőzésből támadt idénbetegsegeket. Meletpő az eredmény területi gyengeség (impotentia) egy fiatal, mint öregebb egyénoknél. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerok. Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz. (Dohány-utca sarok, I. emelet). Bejártat a lépcsőnél. Külön várótermek Rundefes délelőtől 9-3-ig. este 6-8-ig.

Készpénzkölcsön Földbirtokokra a beszerés háromnegyed részéig 4% ellenében 15-60 évi törlesztésre. Kátaszék birtokai és telekhasznói kivonattal küldendő be. Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet, tulajd.: GURRE Ferenc. Budapest, VI., Váci-körút 39. szám. Fennállása óta közel 200 millió koronát meghaladó kölcsönöket közvetített. — Alapított 1890-ben. —

ÁLLAMI FELÜGYELET ALATT! Gerő Ferenc katonai előkészítő-iskolája az egyéves önkéntességi képesítő vizsgára. VI. Nagy János-utca 3. szám. Ezen több év óta fennálló és szép sikerrel működő iskola előkészíti 6 és 10 hónapra terjedő tanfolyamon az önkéntességi vizsgára kiváló középiskolai tudással és közreműködésével olyan ifjakat, kik az önkéntességre jogosult érettségi bizonyítványával nem bírnak. Részletes ismeretök kívánatra küldödek. Az új tanfolyam szeptember 1-én kezdődik. Beiratkozási napoktól délután 4-7 óráig. VIDÉKIEK RÉSZÉRE INTERNATUS.

DÉLI VASUT. A háló és közvetlen-kocsik forgalma Budapest d. v. pályaudvarról az 1902. évi nyári menetrendben. Junius hó 1-től kezdve. I. II. oszt. hálókocsik. Budapest d. v. Velence (Venezia) között. Pragerhof-Nabresina-Cormonsan át.

Bpest d. v. ind. este 8 óra 00 perc Velence ind. d. u. 2 óra 10 perc Velence érk. d. u. 2, 10 Budapest d. v. érk. d. e. 9, 53 . Menettartam: 18 1/4 óra. Menettartam: 19 3/4 óra.

I. II. oszt. közvetlen kocsik. Budapest d. v. Franzensfeste között négy I. oszt. hálólhelyel. Pragerhof-Marburgon át.

Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc Franzensfestéből indul d. u. 5 óra 58 perc Franzensfeste érk. d. u. 12, 17 Budapest d. v. érk. reggel 9 óra 53 perc. Menettartam: 26 1/4 óra. Menettartam: 16 óra.

I. II. oszt. közvetl. kocsik. Bpest d. v. Velence (Venezia) között Pragerhof-Nabresina-Cormonsan át.

Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc Velence ind. d. u. 2 óra 10 perc Velence érk. d. u. 2, 10 Budapest, d. v. órák d. e. 9, 53 . Menettartam: 18 1/4 óra. Menettartam: 19 3/4 óra.

Budapest d. v. Abbazia-Fiume között. Pragerhof-St-Peteren át. Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc Fiume ind. este 7 óra 52 perc Fiume érk. d. e. 9, 38 Budapest d. v. érk. d. e. 9, 53 . Menettartam: 13 1/2 óra. Menettartam: 14 óra.

Budapest d. v. Triest között. Pragerhofon át.

Bpest d. v. ind. reggel 8 óra 00 perc Triest ind. reggel 8 óra 00 perc Triest érk. este 9, 00 Budapest d. v. érk. este 9, 20 . Menettartam: 13 óra. Menettartam: 13 1/4 óra.

Budapest d. v. Lienz között. Pragerhof Marburgon át.

Budapest d. v. ind. reggel 8 óra 00 perc Lienzből ind. reggel 5 óra 30 perc Lienzbe érk. éjjel 11, 23 Bpest d. v. érk. este 9, 20 . Menettartam: 15 1/2 óra. Menettartam: 15 3/4 óra.

Budapest d. v. Pakrác között. Nagy-Kanizsa-Barcsan át.

Budapest d. v. ind. este 9 óra 55 perc Pakrác érk. d. u. 1 óra 20 Budapest d. v. érk. reggel 6, 32 . Menettartam: 15 1/2 óra. Menettartam: 15 3/4 óra.

Magyar Könyvtár. Szerkeszti Radó Antal. Kiadja Lampel R. (Wodianer F. és fiai) os. és kir. udv. könyvkereskedése Budapest, Andrássy-út 21. szám. Egy-egy szám ára 30 fillér. Minden füzet egyenkint is kapható. Verses művek. (Lyra és epika.)

Arany iskolai kiadás. Válogatott balladái. (11-12.) Toldi. (69-70.) Toldi estje. (87-88.) Toldi szerelme. Szemelvények. (102-105.) Kisebb költeményei. Szemelvények. (74-75.) Az első lopás. Jóna ördöge. (101.) Katalin. Keveháza. Szent László füve. (121-122.) Buda halála. (137-139.) Vojtina Ars poétikája. (144.) Abrányi Emil. Márciusi dalok és egyéb költemények. (85.) Balassa Bálint. Válogatott költeményei. (186.) Berzsenyi Dániel. Válogatott versek. (3.) Sokonai. Dorottya. Vig éposz. (10.) Coppée. A kovácsok sztrájkja. — Radó Antal. (4.) Faludi Ferenc. Versei. (249.) Gvadányi. A peleskei nártás. (79.) Heine költeményeiből. Endrődi Sándor. (182.) Kalevala. Részlet. Vikár B. (209.) Kísfaludy Károly. Válogatott költeményei. (19.) Kísfaludy Sándor. Válogatott regái. (125.) Kőlcsey Ferenc. Válogatott versei. (95.) Lenau verseiből. Feleki Sándor. (262.) A kurucvilág költészete. (42.) Magyar népballadák. (52.) Magyar népdalok. (150.) Ovidius költeményeiből. Faulovics. (192.) Teljes jegyzék ingyen kapható minden könyvkereskedésben, Petőfi összes költeményei. A legolcsóbb jegyzetes, tárgy szerint csoportosított kiadás. Akantisz, Neoprády, Telegdy, Tull képeivel. Szerkesztette Bánóczy József. A helység kalapácsa. János vitéz. (163.) Elbeszélő költ. I-II. Radó V. (230 és 240.) Az apostol. Jakab Ödön. (220.) Románok. Lenkei Henrik. (235.) Haza és Szabadság. I-II. Radnai Rezső. (280. és 290.) Barátság és szerelem. I-II. Ferenzi Zoltán. (260. és 270.) Családi versei. Szinyei F. (158.) Táj-és életrépek. Vajda Gyula. (171) Gyermek költemények. I-II. Balassa J. (181. és 310.) Élete és költészete. Somogyi Gy. (210.) Elbeszélések és hírlapi cikkek. (44.) Utirajak. (14.) Két olasz költő. Radó A. (173.) Szabolcsa Mihály. Versek. (34) Tennyson. Arden Enoch. (50.) Tinódi Sebestyén. Válogatott históriás énekei. (145.) Vergilius Aeneide. I. Bartófi Szabó Dávid. (236-237.) Verseghy Ferenc. Válog. költ. műveinek. (166.) Virág Benedek. Válogatott költeményei. (115.) Zrínyi Miklós. Szigeti veszedelem. (8.)